

MAGGI-ÍZESÍTŐ

MAGGI-kínálatok: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világiállításokon. (Maggi Gyula bírálat.)

A Kalap-király

3, 4, 5. koronás különlegességekben elismert speciálita.
Kossuth Lajos utca végén, Eskü út, Klotild-palota.

Nodusin Aranyér-balsam.

tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak,
valamint a nyitott aranyeret. Elismert oklevelek.
Készíti: 10326

Nagy Kálmán gyógyszerész Nyíregyházán.

Kapható az összes gyógyszerár-akban. Főraktár: Török
József és Egger Leó gyógyszer Budapest. Ára használati
útmutatóval együtt 4 kor., bérmentes külföldi postán 5 kor.

Alapított 1886. A legjobb bel- és külföldi Alapított 1886.

zongorák, pianók és harmonikumok

legelőbbin kaphatók

Heckenast Gusztáv

zongorateremben

Budapest, IV., Gizella-tér 2

(Váci-utca sarkán).

Ehrbarndi zongoragyár
Schiedmayer és fia
stuttgarti udvari zongoragyár
magyarországi egyedül: kép-
viselője. Valódi amerikai har-
monikumok. 10130

Nagy kölcsönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

Minden gyógyszerárban kapható. 10157

Hazai gyártmány! KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!
ELSŐ MINŐSÉGÜ
PEZSGŐ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir.
udvari szállító pezsgő pinczéi
BUDAFOK. 10301

20. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, MÁJUS 15.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt
egész évre 24 korona
félre 12
Csupán a
VASÁRNAPI UJSÁG
egész évre 16 korona
félre 8
A POLITIKAI UJDONSÁGOK
(a Világkrónikával)
egész évre 10 korona
félre 5
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott vitellőre is csatolandó.

JÓKAI EMLÉKEZETE.

ELTEMETTÜK JÓKAIT. Sok ezren végig kísér-
tük a főváros gyászba borult utcáin, ki,
az utolsó nyugvó helyre. Az elvesztése
fölötti sajnó fájdalom helyébe lassanként a vál-
tozhatatlanban való megnyugvás érzése lép;
s most már átengedhetjük magunkat ama gon-
dolat mérlegelésének: mekkora sebet szakított

a nemzet testében, lelkében Jókai sirjának meg-
nyitása.

A nagy ember nemesak műveivel tesz hatást
kortársaira, hanem személyes jelenlétével,
egyénsége közvetlen hatásával is. Mennyire
megszoktuk Jókai jelenlétének ezt a varázsát!
Csak az a tudat is, hogy él és dolgozik közöt-
tünk, mennyire erősítette önértékünket, önbí-
zalmunkat! Mily erős kapocs volt a múlt s a

jelen között ő, a kiben egyszerre láthattuk
multunk hagyományait s jelenünk reményeit!
Mennyi dísz adott nemzeti ünnepeinknek az ő
részvétele, élő szavának közvetlen hatása, akár
örömmünnet ültünk, akár bánatunkat fejezte
ki a maga zengzetes, magyar lélekkel eltelt
nyelvén!

A sors kiválasztottja volt ő mindenben; nagy
munkát végzett, nagy korszakok tanúja volt

A már 32 év óta dicséretreméltólag ismert, a törvény kelleitől leír követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI arcztisztító kenőcs

szeplő, himlőhely, sümör, májfoltok, fakadékok,
torzósági pörseések, orrvörösségek és minden
egyéb arczírágások ellen, valamint az

uj-vukovári bőrtisztító szappan

mely az arczenőccsel a használati utasítás
szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek
is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzóktól óvakodjunk!
Csak Krasovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krasovics,
a készítő arczepe látható. 10421

Főraktár: Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26, Török József gyógyszerár.

Szent-László (Püspök) gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérő kezelése alatt.
Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2, kocsi 3/4 órai távolban. Május-
augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik
Nagyváradra. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírű 41° C. meleg természetes hévíz javalja van: az ízületek és izmok
ostros bántalmait, idült a különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és
különböző visszamaradt vasanyagoknál; köszvények és annak különböző alak-
zatai; idegbajoknál, melyek rheumatisus alapon keletkeztek (ischiasnál); kü-
lönböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-
talmaknál, máj- és vesekővek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszármú szobák napi ára 1 kor. 20 f és
6 kor. között változnak. Gyógytörök (Curaletum) hirtapoknál, szögön, könyvtár és teke-
asztallal. Termálok szép kilitással. Éttermek, ezükrésza, sétahelyek a fürdőtelepen és
a mellette elterülő gerdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.

Öt tükorfürdő és három kádfürdő kívül mőrfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők
40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kiténő, állandó zenekar. — Telefon-
összeköttetés Nagyváradra. 10454

Villanyvilágítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a
bérő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!

Ne vásároljunk külföldön!
mert nálam órákat, arany-
és ezüst-ékszereket olcsób-
ban és jobban lehet besze-
rezni.

Ingyen és bérmentve küldöm nagy
képes árjegyzekemet bárkinek, ki
érte ir; a meg nem felelő árúkat a
pénzt visszaadom.

Több mint 20,000 elismerő-levél a
világ minden részéről.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A kit szeretünk, a kit tiszte-
lünk annak vegyünk egy gyö-
nyörű kivitelű, valódi ezüst
cigaretta-tárczát, szipkát,
gyufatartót elegáns tokban,
csak 34 kor.

SCHÖNWALD IMRE

magyar
órasmester és ékszergyárosnál,
Pécssett 2.

Elragadó szép bérmlási
ajándéktárgyak mesés vá-
lasztékban. 10382

JÓKAI TEMETÉSE. — A KOPORSÓT A GYÁSZKOCSIRA TESZIK.

Weinmann fényképe.

JÓKAI.

Jókai Mórról ne írjatok ódát.
Nem óda, nem, — dal kell neki.
Magasztosak, de hidegek az ódák,
A magyar nemzet nagy mesemondóját
Szivbeli, szép magyar dal illeti!

Hanem az a dal, a mi Róla szól majd:
Imádságos, szép dal legyen.
Költője mártsa tollát napsugárba,
S rejtőzve nyiló rózsák lugasába,
Úgy írja áhitattal, lelkesen!

S dala legyen egy más, tisztább világból
Közénk szálló melódia.
Zengje a szepet még százszorta szebbnek,
Hadd lásson eget-földet fényesebbnek,
Azon át a mulandóság fia!

És zengje az eszmények győzedelmét,
Keresztül minden poklokban...
S hogy az erény, a szeretet, a jóság;
Ember-szivünkben mind igaz valóság;
Hisz' e föld a csillagokkal rokon!

S legyen a dal törülmetszett magyar dal,
Magyar lélekből fakadó;
Megértse — mint őt, — kezdve palotákban:
A bojtar is az endrédi határon...
Hozzája méltó, kedvünkre való!

— Jókairól, óh, ne írjatok ódát.
Nem óda, nem, — dal kell neki.
Magasztosak, de hidegek az ódák,
S a magyar nemzet nagy mesemondóját
Szivbeli, szép magyar dal illeti!

Szabolcska Mihály.

JÓKAI KIADATLAN LEVELE KOSSUTHHOZ,
RÓZSA SÁNDORHOZ VALÓ KÜLDETÉSÉRŐL.

A magyar népjellem igazi romantikus megnyilatkozásával állította Jókait szembe az az epizód, a melynél neki jutott a feladat, hogy közbenjárjon, midőn a szabadságharc szolgálatába szegődött hirtelt betyárnak, Rózsa Sándornak vitte el a magyar kormány amnesztiáját. Jókai ezen küldetésének részletes és hiteles

előadása eddig hiányzott. Ő maga sem igen emlékezett meg róla, talán azért, mert el kellett volna ismernie, hogy a rettegett és féltelmes rablóvezérnek ez a hirtelen átvétele nemzeti hőssé, bármily eszményi színben mutatkozik is a múlt perspektíváján át, mégsem volt minden prózai érdektől ment.

Az alább közlendő adatokból ki fog tetszeni, hogy a míg egyfelől Kossuth és a kormány bizonyos erkölcsi nyomás alatt állottak, mikor az amnesztiáért cserébe kínált szövetséget elfogadták, mert visszautasítani veszélyes lett volna, másrészt azt is tudjuk, hogy Rózsa Sándor és guerrillái sem minden hátsó gondolat nélkül vettek részt a nemzet önvédelmi harcában.

Az egész ügynek eredetét és lefolyását hitelesen adják elő Kossuth volt titkárnak, Vörös Antalnak kézirati följegyzései, a ki sajátkezűleg tette papírosra Kossuth diktálása után az amnesztia szövegről, megőrizvén egyúttal írott emlékei közt azt a jelentést is, melyet az amnesztia kézhez adásával megbízott Jókai tett hivatalos küldetése befejezése után Kossuthnak.

Vörös jegyzetei szerint 1848 szeptember havában történt, hogy mikor Kossuth Lajos mint népfőlképesi országos biztos a honvédelem szervezésén dolgozott, a Hunyadi-csapatból egy százados jelent meg nála, mint Rózsa Sándor megbízottja s azt jelentette, hogy a híres rablóvezér hajlandónak mutatkozik az esetben, ha eddigi bünei bocsánatot nyerne s ő nem lesz tovább is bujdosó életre kárhóztatva, fogadást tenni, hogy lelép a bűn útjáról, hasznos polgára akar lenni a hazának s a magyar táborba 150 lovas embert szolgáltat.

Kossuth egyelőre csak annyit mondott Rózsa Sándor megbízottjának, hogy e tárgyban ezúttal még nem nyilatkozhatik, de utasította, hogy Rózsa Sándorral bővebben is értekezék s bírja rá, hogy útja közben keresse fel.

Hódmezővásárhelyre érkezve Kossuth, ott az egybegyűlt megyei és helybeli főbb embereknek is előadta az ügyet s fölük véleményét kért. Mindannyi a bűnbocsánat megadása mellett emelt szót, sőt egyenesen fölbiztatták erre Kossuthot, kiemelve, hogy 13 évi üldöztetés dacára sem tudták eddig Rózsa Sándort kérekeríteni Torontál-, Bács- és Csongrádmegyékben s fölé, hogy a mostani rácz világban annál veszedelmesebbé válhatnék a rablóvezér, ha a ráczok pártfogására támaszkodnék a magyarság ellen.

Ily okokból indítatva, Kossuth beleegyezett az amnesztia megadásába, mely a következőleg hangzott:

Balogh Rezső fényképe.

A KIRÁLY KÉPVISELŐJÉNEK, GRÓF APPONYI UDVAR-NAGYNAK ELTÁVOZÁSA A TEMETÉSRŐL.

«Ötödik Ferdinánd magyar király nevében, én Kossuth Lajos, az ország teljhatalmú népfőlképesi biztos és az ország honvédelmi bizottmányának tagja, ezen bizottmány nevében is adom tudtára mindenkinek, a kik jelen levelemet most és jövődében olvasandják.

«Miképen Rózsa Sándor, ki a törvénytől és erkölcsiégtől elvetemedve ezen vidéket sok esztendő óta rablásaival nyughatatlanította, isten irgalmánál fogva magához térvén s büneit töredelmesen megbánván, hozzám azon alázatos kérelemmel fordult, hogy ha eddigi életmódjáért valamint igaz bűnbánata szerint az istentől bocsánatot s ennél fogva a földi igazságtól is bocsánatot kaphatna, nemcsak elhagyná előbbi életmódját s a törvényhez és erkölcsiéhez állhatatosan visszatérne, hanem egyszersmind a haza jelen veszélyében az országnak fegyveres ellenségei ellen hű és bátor szolgálatát felajánlana, mint a pusztai pásztor népből 150 fegyveres lovas saját költségükön táborba szállani és az ország hadvezéreinek rendelkezése szerint a haza ellenségei ellen a véggyőzelemig hiven és becsületesen szolgálni reá bírnia.»

Eddig Kossuth Vörös titkárnak mondta tollba a konceptust, ki itt hirtelen egyéb elfoglaltsága miatt megszakítván az írást, Kossuth a folytatást másnak diktálta tovább s ezzel fejezte be:

«Az elárult haza védelmére egyenként és összesen fegyvert fogjon, annak okáért nevezett Rózsa Sándornak az örökkévaló Isten és az országnak honvédelmi bizottmánya nevében ezennel e jelen levelem előtt folytatott bűnös életéért a földi igazság részéről is bocsánatot adok és rendelek, oly feltétel alatt mind ezáltal, hogy a törvényhez és erkölcsiéhez állhatatosan megtérjen és fogadása szerint 150 fegyverezett lovassal magát a seregvezér rendelkezése alá adja és bocsássa, ki őket rögtön Csepel szigetén, onnan pedig a Dunán átszállítani és a Hunyadi-csapat parancsnokának vezérlete alá utasítani köteleztetik.

«Igy hozván magával a töredelmes bűnbánó iránti keresztény szeretet és a vidéki nép nyugalmanak biztosítása.

«Jelen bűnbocsátó levelemet a fent kitett kötelesség teljesítésének feltétele mellett, az országnak minden hatóságai, bírái és ítélőszékei erősnek és érvényesnek elfogadni köteleztetvén.

«Ha ellenben nevezett Rózsa Sándor az ördög sugallatának engedve, bűnös életével fel nem hagyja és a közbiztonságot tovább is háborítani merészelné, ezen esetre jelen bűn-

Jelky Gyula fényképe.

A GYÁSZMENET A NEMZETI SZÍNHÁZ ELŐTT. (Középen gróf Tisza István miniszterelnök és Berseney Albert kultuszminiszter, mögöttük Perczel Dezső, a képviselőház elnöke és gróf Khuen-Hédervary miniszter.)

JÓKAI TEMETÉSE.

bocsátó levelemet minden bíróság megsemmisültnék tekintendi s őt újabb büneiért régi büneinek egész súlya szerint büntetendi, a közgazság úgy kívánván. Kelt Hódmezővásárhely, október 3-án, 1848. Kossuth Lajos m. k. országos teljhatalmú kormánybiztos s a honvédelmi bizottmány tagja.»

Az amnesztia hírül adására az Egressyvel és Csernátónyval Kossuth kíséretében jelen volt Jókai vállalkozott s még aznap elindult Rózsa Sándor felkeresésére, Főlegyházára. Szentesen és Csongrádon át utazott, hol már aggodalommal tapasztalhatta, — mint azt alábbi levelében ki is fejezi, — hogy titkos kezek mindent elkövetnek a haza védelmére jelentkezőknek visszaszárítására. Rózsa Sándorral személyesen nem találkozhatott. Így hát a következő levelben számolt be küldetéséről Kossuthnak.

Főlegyháza, 1848 október 4, reggeli 7 1/2 óra.

Teljes hatalmú országos biztos úr!

Rózsa Sándor amnesztiáját kézbesíttem. Eljárásom kissé divergált a vett utasítástól, de a körülmények, úgy hiszem igazolandják. A kérdéses hadnagy jelen nem létében a bocsánat-hirdető levelet Lukácsy Károly első őrmesternek adtam át, mint ki ez ügyben maga legtöbbet fáradozott, azon utasítással, hogy rögtön keresse fel Rózsa Sándort s a kérdéses feltételeket tudtára adva, rögtön indítsa meg már 280-ra felszaporodott csapatjával rendeltetése helyére.

Szentesen és Csongrádon az igaz ügy Judásai veszedelmes sensációt okoztak a felkelésre kész népben azon hit terjesztésével, hogy míg ők oda lesznek, falvaikat idegen katonaság szállandja meg, ezek most totál desperáltak. — Alapja tán a pletykának az lehet, hogy a Blomberg dsidásait nem bocsáták be Szegeden. Jó volna ezek iránt valami megnyugtató intézkedéssel fellépni, tán lefegyverezni a kérdéses katonaságot, vagy elküldeni Debreczenbe, hol elegendő kontrolléria volna rájuk nézve a mozdulni ugys restelkedő népségekben, — ezek az emberek komolyan aggodnak s dacára Zichy példájának, még mindig akad, ki őket bujtogassa. Ne adja Isten, hogy az alatt, míg ők oda lesznek, valami baleset történjék falvaikban, ez mindenesetre az igaz ügy népszerűségének rovására menne.

Irtam egy proclamatíót a már táborba szállt felkelő néphez, az iránt szólva hozzá, hogy ott a táborban körülbelől mihez alkalmazza magát, hogy becsületet valljon. Mire találkozandunk, készen fogom magammal vinni, ha ugyan magamat is el nem visz valami, addig is maradok alázatos szolgálja

Jókai Mór.

(Kívül.)

Jókai Mórtól.
Kossuth Lajos teljes hatalmú országos biztos úrnak s a képviselőház honvédelmi bizottmányi tagjának

Hibül.

Szegeden.

(Ha onnan elment, vissza Pestre.)

Jókainak ezt a proklamációját, melyről a fentebbi levélben említés van téve, nem találunk a szabadságharc dokumentumai között, de most közölt levele mindenesetre érdekes fényt vet a nemzet önvédelmi harca háttérében settenkedő «Judások» titkos működésére.

A VÉN GAZEMBER.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irtá Mikszáth Kálmán.

A bíró oda szolt a tizedesek egyikéhez, kik ketten, mint Rómában a licitorok, méltóságteljesen álltak ott mögötte a mogyorófa pálcáikkal.

— Legjobb lesz a tekintetes kasznár úrnak odahaza. Eredj Bokolyi, kerits egy széles létrát, arra hányjátok rá dunyhát, hogy puha legyen az uri testének, aztán rendelj vagy két bundát is, a mit ráterítünk, hogy ne fázze; kend pedig Csapó bácsi (ez a másik tizedesnek, az öregnek szolt) hajtson ki két hórihorgas termetű legényt és két alacsony tökmag emberkét, a kik a létrát viszik. Ez az én receptem — tette hozzá önéreztelen. — De itt legyen kendnek az egyik lába.

A doktor felfortyant.

— Micsoda ostoba móka! — mondá a körülállóknak. — Mindenek előtt lovas ember kell a Karpeczky doktorhoz a városba.

Megszurta a kemény szó bíró uramat s haragosan suhintott botjával a levegőben.

— Itt pedig én parancsolok, vagy mi?

— No, ha kend parancsol — fakadt ki a doktor indulatosan, — akkor én itt fölösleges vagyok. Csinálja, ha jobban tudja.

S ezzel sarkon fordult és ott hagyta a szobát, meg a beteget, magában beszélgetve tünt el a Pillerék kertje mellett.

Csapó bácsi is elment a parancsra és az öreg bíró receptje szerint rendeli ki a hosszú Szabó Gábort és a hórihorgas Smoleczky Mihályt, azokhoz azután a kis Százipap Vincét és a saját vejét Kibédi Istókot, a kit Csutaknak is neveztek alacsony termetű miatt.

Mintán a kasznárt a párnákkal megrakott fonott létrára fektették, bundával betakarták, kívánatára pipát adtak a szájába, mert kemény

Juhász Kassai fényképe.

JÓKAI 1885-BEN.

maga is segített azokat nagygyá tenni; hosszú életet élt, de nem élte túl magát, úgy hogy — bár majdnem nyolczvan évet ért, — mindenki korainak érzi halálát. Az ő élettörténete hasonlít kedves regény-alakjainak élettörténetéhez. Ő is az ismeretlenség homályából, hirtelen tört elő a napfényre lelke erejével, viharos korban viharos ifjúságot ért, szenvedett egy eszményi, nagy ügyért s elnyerte gazdag jutalmát: ifjúkori eszményei megvalósulását s a munkás öregséget, melyet lelke ifjúságának fénye tett derültté és meleggé. Sebeket osztott neki is az élet, de be is hegesztette sebeit dús adományaival. Nem ez-e legtermészetesebb magyarázata munkássága idealisztikus irányának, derült, ragyogó romantikájának? A magyar nemzet nagy emberei közül igen sokan életük szenvedéseivel fizették meg nagyságukat, Jókainak nem kellett ezt a nehéz adót megfizetnie. Mily nagy mennyisége a lelkesítő, fölemelő mozzanatoknak e hosszú pályafutás alatt!

A gyász komorságát öntudatlanul is enyhítette ez a tudat. Mily kevés szállott sírba Jókai-ból s mily sok az, a mi megmaradt belőle! Eltűnt örökre, a mi földi volt benne, de nem maradt-e meg minden, a mi szellemi s ezért nincs alávetve a mulandóság hajthatatlan törvényének? Nem az ő élete zárult be koporsója födelével, csak annak egy fejezete, mert hatása munkálkodik közöttünk tovább, zavartalanul. A siralomnál, mely hantját körülveszi, erősebb az öröm, a büszkeség érzete, hogy Jókai a miénk. Siratni fogjuk még sokáig, de gyönyörködni fogunk benne mindig.

Teste elvegyül a haza földjének testével, szelme a nemzet szellemével. Az ő sirjával is drágább lett a hazai föld, egyik szeme immár ő is annak a láncznak, mely a magyart honához köti. A milyen kincsünk volt Jókai élete, ép oly kincsünk marad emlékezte is.

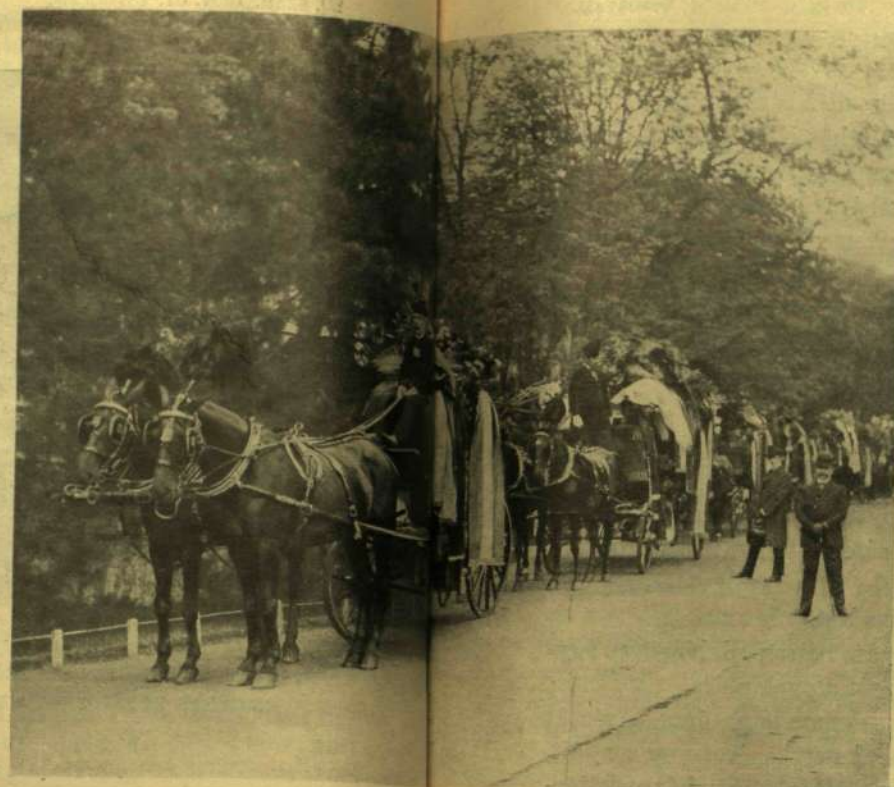

Jelky és Balogh fényképe.

JÓKAI RAVATALA A NEMZETI MUZEUM ELŐCSARNOKÁBAN.

ÖREG HONVÉDEK A MÚZEUM ELŐTT A TEMETÉSKOR. *Balogh Rezső fényképe.*

A KOSZORÚS-KOCSIA A MUZEUMKERTBŐL. *Sorger Sándor fényképe.*

A PAPSÁG ÉRKEZÉSE A TEMETÉSRE. *Balogh Rezső fényképe.*

A LANT-VIVŐK. *Balogh Rezső fényképe.*

A MÚZEUM A TEMETÉSKOR. *Sorger Sándor fényképe.*

EGYESÜLETEK ZÁSZLÓKKAL A KEREPESI-ÚT ÉS MUZEUM-KÖRÚT SARKÁN. *Weinmann Antal fényképe.*

A KOSZORÚKAT VIVŐ KOCSIK A KEREPESI-ÚTON, A RÓKUS-KÓRHÁZNÁL. *Kallós Dezső fényképe.*

A HALOTTAS KOCSI A KEREPESI-ÚTON. (Mögötte a családtagok láthatók.) *Balogh Rezső fényképe.*

JÓKUTÁSA.

A HALOTTAS KOCSI A KEREPESI-ÚT VÉGÉN. *Balogh Rezső fényképe.*

József Gyula fényképe.

JÓKAI HALOTTI MASZKJA RÓNA JÓZSEFTŐL.

ember volt a kasznár, szípkolnival kezdett, bár az összevazogó fogai valóságosan kopogtak a csutorán, mint a harkályok.

— No, most már emeljék fel kendtek — rendelkezett a bíró. — A két alacsony ember a fejénél, a két nagytermetű a lábánál és vigyék haza Sulyomra, mint a himes tojást.

Okos volt a tanács. Az emberek fölkapták és a szerint vitték, hogy a feje lejjebb volt, mint a lába, s az a következtetése lett, hogy mire Sulyomra értek vele, a görös visszament az egyenletes mozgás következtében a rendes helyére és most már arról az oldalról nem bírt volna a halál a tekintetes ural, de a rázós hideg forrósságá lett útközben. Az ördög fűt odabent, hogy a lelkét kifűstölje.

A sulyomi doktor (mert okos asszony Perkálné, mindjárt elhivatta) tüdőgyulladást állapított meg s nosza lett hirtelen sürgős-forgás és szaladgálás. Eredj Zsuzska jeget kérni a méltóságos bárónától! Szaladj Gyurka fiam (az ostoros gyerek volt Gyurka) pióczákat fogni a nádas tóhoz. Éjjelre egy kis könnyebbésért érzett, a láz is engedett a harminczkilencből, reggel felé elszunnyadt egy picinykét, de közben egyre beszélt álmában. Perkálné, a ki jeges borogatásokat rakott rá, azt mondja, hogy a kis báróval beszélgetett folytonosan. Oda ne adja a száz aranyat az öregnek. Menjen rajta utazni! Aztán úgy tett, mintha lovakat hajtana, csetentett a szájával, kezével a gyeplőt látszott tartani, szóval összeálmodott prücsköt-bogarat. Reggel nagyobbodott a láza, szemei homályosulni kezdtek. Perkálné megkérdezte gyöngéden, nem kíván-e valamit?

— De igen, sürgönyözők az unokáimnak, látni szeretném őket, hadd vigye be egy lovas ember a városba.

— Hát egyebet nem kíván-e?

— Ugyan, mit kívánnék még? kérdezte csendesen.

— Talán papot?

— Papot nem. Hanem tudja mit, Perkálné, adja ide a pipámat még egyszer.

Az orvos pipázva találta, összecsapta csodálkozásában a kezét, mire a beteg elmesélte, hogy egyik ösét, Borly Tamást karóba huzatta Heister a Rákóczi-időkben s az így karóba húzva is a borzasztó kínok közt pipázott. Családi nyavalya ez a Borlyaknál.

Tiszta eszénél volt szinte egész nap; papirost kért és a gyuró deszkát a dunyára téve, megfogalmazta a sürgönyöket unokáinak, jegyzeteket csinált, mindenféle számadásokat végzett, déltájban azonban nyugtalan lett s minden szekérszögre fölzártta Perkálnét:

— Talán a kis báró jön. Nézzen csak ki Perkálné!

Türelmetlenül várta Pál bárót, panaszkodott, zsörtölődött, hogy már itt kellene lenniök, ha csak valami bajok nem esett útközben. Váltig ezzel foglalkozott, úgy szólván velök utazott szellemileg, most körülbelül Pákonynak vannak, itt etetnek, most indultak el, Majornokon itatnak... nem lehetnek már nagyon messze.

Perkálné misére járó ájtatos asszonyszemély levén, titokban mégis elküldött a papért, ki tudja, mi történhetik s a nemzeti úr lelkére úgy gondolta, bizony ráfér egy kis reparáció, de hogy csak úgy nyisson be a plébános úr, mintha látogatni jönne, a minisztráns-gyereket a szent szerekkel hagyja egyelőre kívül.

Főtisztelendő Malinka János úr megértette a dolgot és úgy jött, a mint Perkálné mondta. — No, mi dolog az kasznár úr? Mit látnak szemeim?

— Már engem visznek, — mondá a kasznár egyszerűen.

— Ejh, annyira talán mégse vagyunk.

— Paratus sum, — felelte a beteg nyugodtan.

— No, ha paratus, annál jobb, akkor aztán tisztuljon meg a bűnöktől is. Jó vadász szárazon tartsa a puskaporát, jó keresztény tehetől mentesen tartsa a lelkét. Nem kívánja fölvenni a haldoklók szentségét?

— Nincsenek bűneim, — felelte.

— Senki se tiszta ezektől, — szóló a pap szigorúan.

— Én az vagyok, — mondá a beteg önértékesen.

Malinka úr meg nem állhatta, hogy hátra fordulva, oda ne szóljon halkán Perkálnénak: — No hallja, ez már mégis nagy szemtelenség.

Nem használt semmi rábeszélés, a Perkálné rimánkodása, nem vette fel az utolsó kenetet. «Aludni akarok», szóló, és mint egy pogány, a fal felé dől. Majd az a vágya támadt, hogy a Miczi bárókisasszonyt szeretné látni, (hogy ugyan mire való az?) Perkálné átment a kastélyba, megvinni a méltóságos bárónénak a

beteg kívánságát, ki is belcegyezett, hogy a baronesz oda menjen (de a bárónak nem szabad róla tudni). Mariska tehát elindult Perkálnénal s útközben egy piros rózsát szakított a parkban s azt a kezében himbálva lépett be a beteg szobájába, hol a leeresztett zsaluk miatt félhomály volt.

A beteg felrezzent a szoknyasuhogásra, és félkönyökére próbált emelkedni.

— Ki az? — kérde gyenge hangon.

— Én vagyok itt, Borly úr.

— Ah, eljött a kisasszony. Köszönöm, hogy nem félt eljönni.

— Dehogy is féltém. Mért féltém volna? — szabadkozott Mariska. — Egy rózsát hoztam magának.

Az öreg elmosolyodott.

Mariska pedig egész bátran odalépett az ágyhoz és letette a rózsát a paplanjára.

— Milyen szép, — mondá az öreg a rózsát nézegetve, majd reszketeg kezével utána nyúlt, megfogta, megszagolta, de már nehéz volt tartani, kiesett az ujjai közül a mellére. — Perkálné, Perkálné!

— Itt vagyok, nemzeti uram.

— Ezt velem fogja eltemetni. Így legyen a mellemre a halálom után is. Érti-e Perkálné?

Perkálné zokogni kezdett. Mire a baronesz szemei is megteltek könnyel, mert a sírás is ragadós.

— Ne sirjon, kisasszonyka, — szóló a beteg, — jól esik nekem, hogy sir, de minek az? Nincs én rajtam semmi megsiratni való, tessék elhinni. A mi pedig magát illeti Perkálné, most már menjen ki!

Perkálné engedelmessékedett.

Jöjjön kérem közelebb, lelkem kisasszonyka, mert az a vén béka bizonyosan hallgatózik a kulcslyuknál. Valami eszembe jutott, a mit elfelejtettem felírni s a mit a kisasszony-nak most már csak élő szóval mondhatok meg, mert már nem bírja kezem az írást, de figyelje meg pontosan, jól teszi, ha otthon följegyzí magának. No, jöjjön hát, még közelebb!

— Hiszen itt vagyok már, Borly bácsi.

Az öregnek láthatólag jól esett a «bácsi» szó, lázas, zavaros szemeiben zöldecs fény csillant meg, majd behunyta azokat:

— Budán a Páva-utcában egy telkem van, — susogta az öreg, — ezen a telken van egy nyitott felszer-féle, a felszer hossza tizenkét lépés, szélessége hat lépés. Épen a közepén, a hol a

A GYÁSZMENET ELINDULÁSA A NEMZETI SZÍNHÁZ ELŐL.

József Gyula fényképe.

JÓKAI TEMETÉSE.

hosszúság akármelyik széléről eléri a hatodik, és a szélesség a harmadik lépést, el van a földben ültetve valami. Érdekes kis fészek, majd meglátja. A mi benne van, magáé — az esküvőjére ajándék... a Borly bácsi ajándéka ezért a rózsáért... El ne felejtse, baroneszka.

(Folytatása következik.)

BÁRÓ BORNEMISZA PÁL KELET- AFRIKAI KIÁLLÍTÁSA.

Május 4-én, mint már említettük, megnyílt a Nemzeti Múzeum disztermében az a kiállítás, melyben báró Bornemisza Pál Kelet-Afrikában tett utóbbi utazása alkalmával összegyűjtött tárgyait mutatja be.

A kiállítást Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter nyitotta meg, a ki, valamint a megnyitásra összegyűjt előkelő közönség, nagy érdeklődéssel szemléltek a sok ezernyi mindenféle látnivalót, melyeket báró Bornemisza nagy nehézségek közt gyűjtött össze s szállított rengetegeken, sivatagokon keresztül Afrika belsejéből a kikötőbe, onnan pedig Budapestre. A szintén jelenvolt híres Afrika-utazó, gróf Teleki Samu kijelentette, hogy ő, ki 490 fegyverrel és teherhordóval nyomult be Afrika belsejébe, — s így is roppant nehézségekkel küzdötte, — a legnagyobb elismeréssel adózik báró Bornemisznak, a ki sokkal szerényebb eszközökkel, minden segítség nélkül, csupán a maga rátermettségével ily hatalmas gyűjteményt bírt nemcsak összeszedni, hanem a legvadabb vidékekről is száz- meg száz mérföldeken át úttalan utakon kikötőbe szállítani. Különösen pedig az afrikai pipagyűjteményt dicsérte, mely, mint mondá, ez időszereint páratlan az egész világon.

A kiállítás, mely a Múzeum körtermét és két mellékhelyiségét teljesen megtölti, valóban meglepi nemcsak a szakértőt, hanem a laikus szemlélőt is; s órák hossza szükséges csak a futólagos áttekintésre. Mindjárt a bemenetnél egy piramisszerű rakás tűnik szembe strucctojásokból, csodálatos nagyságú kettős pálmagyümölcsökből, viziló-koponyákból, elefánt- és rinocerosz-bocskorokból. Vagyis ez óriási állatok talphőre van lehúzva és kiszárítva s így igen alkalmasak különböféle tartóknak; némelyiken másfél véka gabonán könnyen beleférne. E halmazt meglepő finomságú szalmafonatok körítik, a milyennél különbet nálunk se tudnánk előállítani.

Majd nagy csomó keresztmagmaom-, párduez-, szervál-, leopárd-bőrök vereszkis magokra a figyelmet. Ezek mind eladók s nagy keresletnek is örvendenek, mert így elébe, diványra, takaróknak, stb. párjukat ritkítják. Krokodil-bőrök ugyan itt nincsenek, hanem egyik budapesti kereskedővel szerződést kötött báró Bornemisza ilyenek szállítására is. Még pedig évenként nem kevesebb, mint 5—600 darab szállítására vállalkozik. A krokodil-bőrből tudvalevőleg gyönyörű szivartárcákat s egyéb disztárgyakat készítenek, de mivel a krokodil már a hozzáférhetőbb tájakon nagyon megfogott, igen drága a bőre. Hanem a Kilima-Ndjaró táján rengeteg sok hemzseg még a folyókban, tavakban úgy, hogy ha az ember meríteni megy a partra, előbb ködöbásokkal el kell zavarni a szörnnyetegeket. Innen fogja tehát báró Bornemisza a bőroket beszerezni. Nem maga vadászik ugyan, hanem akad szerencsén vadász, a ki havi nyolcz rupia (körülbelül 13 korona) fizetésért és ha löszert kap, örömeit lepuskáz egy hónap alatt 80—100 krokodilt s le is rántja a bőroket. Szóval a krokodilbőr-ipart fellendíti ugyan egy magyar ember vállalkozó szelleme, de az eddig háborítatlan élő krokodilokra annál szomorúbb napok várnak.

Szerfelett érdekesek a különféle néger törzsek eszközei, fegyverei, művészi tárgyai. Ez utóbbit pedig a szó teljes értelmében kell venni. Mert pl. pipák, buzogányok, ékszeirek, lándzsák valóban nem kis művészettel és izléssel vannak előállítva. Pedig mindezeket a legkezdtelegesebb eszközökkel készítik s azokat a szép, tetszetős lándzsavasakat olyan kalapáccsal verik ki, a melynek nyele sincs, csak épen egy hosszukás darab vas az egész eszköz, a mit úgy fog a szerencsén kovács a markába s

FŐVÁROSI HAJDÚK A GYÁSZMENETBEN.

Balogh Rezső fényképe.

JÓKAI TEMETÉSE.

úgy kalapálja ki vele azokat a landzsa-vasakat, a melyeknél különbet az európai fegyverkovácsok se csinálnának. Csinosak az íjak s nyilak is. Ez utóbbiak egy része meg van mérgezve. Sőt egy egész liternyi nyíl-méreg is látható ott egy fakéreg-dobozban.

Feltűnik a kar- és lábperczek, nagyobb-részt elefántcsontból metszve, de vannak bőrből is, a melyek kívülről rézgyöngyökkel vannak ékesen kirakva. Ez utóbbiakat csakis a «szultán» leányai viselhetik.

A háztartási eszközök közt megtaláljuk a magyar csikóbőrös kulacs édes testvérét is, habár ezt voltaképp zebraőrös fazéknak mondhatjuk, mert nem fakulacsra, hanem cserépedényre húzzák rá a zebra bőrt. Czelja pedig az, hogy így nem török el olyan könnyen a fazék, mert a rászáradt bőr igen tartóssá teszi.

Látunk aztán hosszú antilop és bivaly szarvakat végig kilyukasztva: ezek a karaván-kürtök, de egyszersmind a szellemek elriasztására is jók. Szellem ugyanis a négernek megingathatatlan hite szerint nagyon sok kószál az öserdőkben, s a hol csak lehet, kárt tesz az emberben, vagy baromban. Nem árt tehát ijesztgetni. A szuahelik meg apró, varázsmondatokkal beirt zászlokot tűzködnék ki e csezből házaik környékén, szentül híven, hogy az ártalmas szellem aggdóva kerülül a ilyen zászlonak még csak a tájkéát is. E zászlok különben hatásosak a tolvajok és a mérgezés ellen is.

A pipák közt nemcsak művészes, hanem hatalmas nagyságú darabok is találkoznak. A literes vizipipa nem is ritkaság; valamennyinek a királyi azonban egy hatalmas családi pipa, a mely nagyobb fél méternél, a szára pedig furkós botnak is beillenék.

Nagy szerep jutott a szerencsének életében az esőcsináló eszközöknek is. Antilop szarvából készült, mindenféle fűvel és bogárral megtöltött varázsló szerszámok ezek, a melyektől nagyon nehezen válik meg a tulajdonosa. A gyűjtemény számára is csak sok utánjárással sikerült néhányat megkeríteni, többek közt egy messze földön hírest is, a mely egyik törzsfő és bűbajos tulajdona volt. A leánya adta el nagy nehezen és titokban; az öreg bűbajos tán még most is keresi, ha ugyan bele nem nyugodott azóta, hogy a szellemek rabolták el.

Nagy értéket képviselnek az elhalt zanzibári szultán hagyatékából való régi rézedények. Ezek még az arab műpar fénykorából valók; igazi mesterek remekai, diszeül szolgálhatnának bármelyik iparművészeti múzeumnak.

A falakat csodálatosnál csodálatosabb szarvak, agancsok borítják, vegyesen pompás strucc- és marabu-tollakkal, békateknőkkel, elefánt-agyarakkal, melyek nemcsak érdekesekek, hanem tetemes értéket is képviselnek. Sajátságos, áttetsző botok és sétatálcák is nagy számban vannak, melyek anyagát ki nem bírnánk találni, mígnem megdöbbenünk, hogy ezek rinocerosz- és viziló-bőrből vannak.

De mindez, a mit felemlítettünk, csak igen kis része a kiállításnak, mert mindent felsorolni e helyen nem is lehetne.

Ki van még az egyik melléktérben állítva a Néprajzi Múzeum azon gyűjteménye is, melyet báró Bornemisza korábbi utazásából hozott haza. Itt nagyjából ugyanazon tárgyak láthatók, mint a most hozott gyűjteményben s azt mondják róla a szakértők, hogy ilyen kelet-afrikai gyűjteménnyel csak igen kevés más múzeum dicsekedhetik.

EGYVELEG.

* A világ legnagyobb földbirtoka. Özvegy King Károlyné, ki jelenleg Texasban lakik, férje után egy millió háromszázezer hold földet örökölt. Különféle pusztáin 65 ezer darab szarvasmarha legel. Ezen óriási birtok Kingné asszony halála után legidősebb unokájára fog szállni.

* A monakói fejedelem, kinek a párisi tudományos akadémiához benyújtott hidrográfus munkája a tudós világban nagy feltűnést keltett, egyuttal a montecarlói kaszinó elnöke, melynek bérleti neki évenként 1 millió 680 ezer koronát fizetnek. Ezen összeg a jövő tíz év alatt évenként 240 ezer koronával emelkedik. A bérlet maga pedig csak 45 év múlva szűnik meg. Azonkívül a bérlek a fejedelem összes közöltségeit viselik.

* 6.400.000 hektoliter bor van jelenleg közepes számítás szerint Portugáliában raktáron úgy, hogy a mult évi termés számára már pincéket sem lehetett találni.

* Gyermekek mint gyorsarú. A legnagyobb amerikai és angol gőzhajó-társulatok abban állapodtak meg, hogy a kíséret nélkül Európába vagy Amerikába utazó gyermekeket gyorsarúként szállítják s az átkelés ideje alatt gondjukat viselik. A napokban egy Chikagóból elindult kilencz éves fiú a New-England nevű posta-gőzösön Kilkenny-be érkezett, hol nagybátyja átvette.

* Párisban évenként 200 millió csiga kerül a piacra, még pedig szeptembertől ápril közepéig. Ezen óriási tömeg legnagyobb részét Svájcából, Németországból és Olaszországból szállítják Párisba.

* A macskahússal való kereskedés Londonban meglehetősen elterjedt, még Angolország többi városaiban csak ritkán fordul elő. Némely londoni macskahús-mészáros már nagy vagyonra tett szert. Vannak éttermek, melyekben hal helyett macskahúst szolgálnak fel.

* Angliában az elmebetegek száma évről-évre aggasztóan szaporodik. Míg ezeltől ötven évvel ezelőtt Angliában csak 28 ezer elmebeteg volt, ezek száma 1902-ben már 113.964-re ugrott. Minthát 100 elmebeteg közül 33 iszákosnak találhatók, a betegség oka leginkább a pálinka- és rum-ivás elterjedésében keresendő.

* A világ legdrágább vasuti kocsija egy new-yorki milliós részére most készült el. A három hálósztályból, ebédlő-, dohányzó- és nappali szobából álló kocsi két millió koroarába került. Csak a hálósztábok díszítésére és berendezésére 20 ezer font sterlinget (480 ezer koronát) fordítottak.

Kiss Ferenc fényképe.

Jókai övegye Vési József kíséretében, mikor a szertartás végeztével lejön a Múzeum előcsarnokából.

JÓKAI TEMETÉSE.

retett úgy, a mint író ritkán volt szeretve. És te is szeretted nemzetedet! Ezelőtt tíz évvel ugyanezen a helyen, a nemzet egy másik nagy halottjának ravatalánál azt mondd: «A lélek nem hagyja el azokat, a kiket szeret.» Szavaid ígérté, tulvilági üzenetét, nem lesznek e perczben. Lelked nem fogja ellagyni nemzetet, benne fog élni, lángját ezerekre árasztva, és gyönyörködve fogja látni beteljesedését annak, a mire követőidet buzdítottad: a nemzet, melynek te és társaid életéért küzdöttetek, ki fogja vivni halhatatlanságát is! Isten veled! Legyen mi közöttünk áldott a te emléked!»

Beothy Zsolt beszéde elején röviden jelezte, hogy a tudományos irodalmi és hírlapírói testületének nevében szól a szertartás ezeket mondta:

«Gyászoljuk benned a világnak egyik legragyogóbb képzetű mesemondóját, egyik legmélyebb és legnemesebb tűző humoristáját, egyik legnagyobb elbeszélő művészt. De fájdalomnak és dicsőségünk érzésének legmélyebb forrása, hogy szellemed képében a magyar lélek képét látjuk, fényével a világ felé, életadó melegével mi felénk. E szent kapcsolat nemcsak a te nagyságodban érezzük, hanem érezzük az egész magyarság lelkében, sőt sorában is. A történeti pillanatok alatt a mult századnak folyamában látjuk sugárzó és sugalló alakodat.»

«A tettek világában is vezetők között voltál. Ott voltál attól a naptól fogva, midőn Petőfi oldalán a nemzet viharzó lelke vágyainak szárnyas szavakat adott, kalváriákon és temetőkön át addig a napig, mikor a magyar lélek legköltőiből és legnemesebb képeinek egyikével mélyen meghatottad azt a királyi nőt szívet, Erzsébetet, melyben nemzeti megváltásunk csoda-rózsái fakadtak. De legnagyobb történeti feladatoddal azzal a mérhetetlen befolyással töltötted be, melyet költészeted a nemzet lelkére gyakorolt. Ez volt a mi igazi nemzeti iskolánk azokban a szomorú napokban, mikor semmit sem volt szabad felednünk és mindent meg kellett tanulnunk, hogy az időnek hívó szavára készen legyünk. Politikusaink bölcsesége csak azzal a nemzeti lélekkel győzhetett, melynek legnagyobb alkalmi mestere Te voltál.»

«Költészeted történelemmé lett, de nem elmúlt. Ma is, az új világnak új sodrában feléd tekintünk. A mit elképzeltél és átértéztél: az be van oltva lelkünkbe. Nemesek örömeinkre és gyönyörűségünkre és dicsőségünkre jöttél el, hanem hogy minél hűvebbeké tégy magunkhoz és minél méltóbbakká feladatunkra.»

«Most indulj utadra. De hiszen két utra indulsz. Az egyik utad a Te sírodnál végződik, a másik csak a nemzet sírjánál érhet véget. Azzal az imádsággal bocsátunk el, hogy ez az utad — végtelen legyen.»

A beszédek elhangzása után az operaház zenekara Erkel Ferenc «Hunyadi László» dalművének gyászindulóját játszotta. Négy óra volt, mire a szertartás véget ért és akkor Apponyi Lajos gróf udvarnagya, a király képviselője eltávozott.

A Múzeum csarnokából most már kivitték a koporsót, leborították a nemzeti színű lepelrel, melyet a hírlapírói nyugdíjintézet e nagy csapás alkalmából készítettett elhunyt tagjai koporsójára. A koporsót vívó gyászkozsit megelőzi tizenhöz kócsi virágokkal, koszorúkkal, lengő szalagokkal, melyekre aranyos betűkkel föl van jegyezve, ki küldte. A széles nagy útvonalon a gyászoló népség ott áll, öreg, ifjú, gyermek. Leveszi kalapját.

A nyolcz lótol vont halottas kócsi előtt haladtak az iskolai ifjúság, az egyesületek küldöttései, majd a honvéd-zenekar, a rendőrség csapata s a főváros

csatlósai. Aztán négy fekete esuhába öltözött ember hozta a ravatalnál fölállított *eltörtött lantot*, majd két vörös bársony vánkoston Jókai érdemrendjeit és kitüntéseit vitték. Azután következett a koporsót vívó kócsi. Az üveges halottas kócsi négy sarkán lilaszínű fátvállal letakart, rózsából, orgonából és gyöngyvirágból font bokráját tűzték fel. A halottas kócsi körül lépdelték a Petőfi-Társaság tagjai, írók és költők egy fáklyával a kezükben, kívül rajtuk az «Adria» hajózársaság tisztjei. Az út mentén az első sorban két oldalt a fővárosi középiskolák tanulói állottak, intézeteik zászlaja alatt. A menet az egész útvonalon a közönség tízezeinek sorfala között haladt; a nagy tömeg tiszteltteljes csöndben szemlélte a gyászpompát.

A Nemzeti-színház előtt megállt a gyászmenet, ott emelt szótól Somló Sándor igazgató búcsúztatta el a halottat, kinek annyi sikere fűződik az intézethez s kinek első neve, Laborfalvi Róza, a legnagyobb művésznők közé tartozott. Azután a Ganz-gyári Dalkór másfélszáz főnyi dalárdája elénekelt Kölcsey Himnuszát. A mikor a menetet a Népszínház elé ért, az ott összegyűlekeztett népszínházi tagok ajkán felcsendült az ének: «Ki-tették a holttestet az udvarra.» A kerepesi-utai evangélikus templomnál a harangok szava szólalt meg. A gyászmenetben koronként a honvéd zenekar gyászindulói hangzottak. A temető kapujánál még egy gyászdalt játszott s azután a menet bevonult a rácsos kapun, mely fölött aranyos írással ragyog: «Feltámadunk.» Hat óra felé járt, mikor a menetet a temetőbe érkezett.

A sírt rendőrök vették körül, hogy a tolongástól megvédjék. A család és rokonság tagjai számára tartották fenn a legelsőbb helyet: a sír jobb oldalán állott Jókai övegye Vési József képviselő karján; a sír fejénél pedig Hegedűs Sándor és felesége, Fesztay Árpád és neje, a sír körül a Petőfi-Társaság tagjai állottak égő fáklyával, tizenketten. Mögöttük állottak Tisza István gróffal a kormány tagjai. A ref. theológusok énekkara egy bús egyházi éneket adott elő. Papp Károly ref. lelkész imát mondott, azután Herczeg Ferenc a Petőfi-Társaság nevében búcsúzott halhatatlan elnökétől. Tuba János, Komárom város képviselője egy fekete ládacska-ban a szülőház kertjéből és a Jókai anyja sírhantjáról hozott göröngyöket hintette a koporsóra megindító beszéd közben. Még az egyetemi ifjúság szónoka beszélt, aztán a lelkes megáldotta a koporsót, a család tagjainak zokogása hallatszott, az opera énekkara Erkel Ferenc «A halálának éjszakája» című gyászindulóját adta elő. Végül a református theológusok éneke hangzott fel, kinek a XXV. zsoltárt énekeltek. Ekkor megkezdődött a sírásók munkája; Jókai koporsója fölött néhány percz alatt sírhant emelkedett, melynek homokját teljesen elborította a virágok, koszorúk tömege.

BAKSAY BESZÉDE JÓKAI KOPORSÓJÁNÁL.

Baksay Sándor püspöknek Jókai temetésekor mondott beszédéből, melyet a napilapok csak töredékes jegyzetek alapján közöltek, a főbb

részeket Baksay kéziratából a következőkben adjuk:

Mondhatnánk-e mi egyetlen szót is olyant, a mit ti négy nap óta nem hallottatok s nem olvastatok volna; megírva sokkal szebben, rajzolva sokkal ékeesebben, mint azt mitőlünk, szűkebb s homályosabb körű gyászok szemléléséhez szokott lelkektől, várhatóak? Fűzhetne-e a mi kezünk egyetlen levélkét, egyetlen fűszálacsát is abba a koszorúba, a melyet négy nap óta százszázok kezei, a királyi felség megszentelt jobbától kezdve addig a szegény asszonyig, a ki erdőben szedett virágait tegnap hozta el, — fűzték s felhalmozták arra a láthatatlan és soha nem hervadandó koszorúra, melyet e fáradszaktalanságokban áldott kezek magok fontak e hantokra hatvan esztendő alatt?

Nem vagyok oly elbizakodott, hogy egy ilyen alaknak rajzolásához kezdjek, s bontogassam azokat a szálakat, melyekből szöve van, ennek az életnek fajához való sok tűzben megpróbált hűsége, korával együtt nevedezett olthatatlan szeretete, lelkének lankadást nem ismerő csuda munkássága.

★

Ki merjem-e mondani, ebben az órában, hogy az én minden fájdalom átérzésére fogékony szívem nem érti a koporsóra boruló gyász közönséges fájdalomát. Szégyenlem, hogy nem bírom szívemet arra kényszeríteni, szégyenlem, hogy ez a vallomás erővel útát keres ajkaimon, holott én sem voltam utolsó azok között, kiket ez a lélek magához közeledni engedett; a kik e nagy palmafának árnyékában ültek és gyümölcséből táplálkoztak. A fájdalom helyét más érzés foglalja el szívemben, talán az atyáé, melylyel egyetlen fiát nagyobb, magasabb hivatásra, vagy az anyáé, melylyel egyetlen leányát szerető karjai közül szeretőbb karok közé bocsátja, a mely az első kereszténynek ajkain diadalmi éneken csendült meg halottaik fölött, az ő gyóles ruhába öltöztetett halottaik fölött, s a mely az ő szívéből is annyiszor kicsordult a «Nincs már szívem félelmére» angyal énekében. — Egy tökéletesen bevégzett élet szemlélete kelti fel — legalább én bennem — ezt az érzést. Sírok örömlében, láttára ennek a mennyi bölcsesség terve szerint kialakult s bevezetett életnek, mely örökre a miénk marad: folytatva közöttünk munkás életét, szörva tovább is elméje kincseit, mint a nap a maga sugarait, a nélkül, hogy azzal egy szemernyit is veszítene szívéből és erejéből: gyógyítva, fedve, vigasztalva, biztosítva, felderítve, sírásra fakasztva szívünk mozdulását, mint a vizeknek folyását szabadon hajtva idestova. Ez a kéz annyi virággal hintette, annyi árnyékos fával szegélyezte utunkat, annyi írral kötöztette seibeinket, annyi vigasztalással bátorította csüggedésünket, multunk dicsőségére vagy szegényeire annyi erővel ébresztette figyelmünket és mikor hegedűnk lepatogzott húrjaikkal függöttek a babyloni fűzekre, és fejtünk a nagy búnak és bánatnak miatta meghajolt a porig, az ő szíve annyi édes bátorító szóval tudta feledtetni népe fájdalmait, mint egy édes anyá, midőn haladó beteg halálverítékeit törölgeti: gyógyuláslól szól, míg szíve szakadóban van... Mit várnánk még tőle? Mindent elmondott, és a mit elmondott, mind a mi kincsünk marad. — Egy teljesen bevégzett életpálya, s ha szólna még, csak azt mondhatná Horaciuszall: Aere perennius; ha szólna, még csak azt mondhatná, a mit Monica mondott fiának, Szent Augustinusnak: Édes fiam, engem semmi sem köt már a világhoz, mit keresnék itt tovább!

★

Egy nagy városnak, egy egész országnak, a magyar nemzetnek jelenlétében szólottam itt, hol a magyar nemzet az ő nagy fiát, a magyar nép az ő legkedvesebb gyermekét, a magyar király az ő leg-hívebb szolgáló egyikét népével együtt gyászolja. De nem felejttem el, hogy a kit gyászolunk, keresztén volt.

Ez a nagy elme és nagy szív vallásos lélek volt. Türelem, mint minden világos elme, mint minden igazán keresztény lélek; tisztelt a mi másnak szent, mint minden becsületes ember, legszabadabban mozog mégis ott, a hol otthon érzi magát, a maga örökében. Ott foglalkozik vallás rendszerével, dogmaival, úgy látszik, mintha maga akarna rendszert alkotni eklektikus módszer szerint; lelke nyugtatására az örökkévalóság nagy titkait az éz fáklyájánál keresi, — lelkében gyakran megszólal a szó, melyet Pascal Isten nevében mond: «Te nem keresnél engemet, ha már meg nem találta volna egyszer.» Láthatjátok minden írásában e gondolkodó lélek tündőseit, nem a skeptikusét, a ki rombol, hogy a romok alá temesse hitét, hanem a skeptikusét, a ki részeket vizsgálja, hogy a falakat erősfte és védelmezze. Keresi a jövőd élet titkait, keresi a lélek útját fel a Mezzartim alphájáig. Nem mehet tovább, és megnyugszik abban, a ki azt mondotta: Az én Atyámnak házában sok hajlékok vannak, midőn én felemeltem, mindeneket magamhoz vonzok; megnyugszik és hatványalában a világ világosságáról énekel, a ki

Világít a világtalanoknak

Szabadulást hirdet a raboknak.

★

Temetünk egy halhatatlant! Igen; megpróbáljuk temetni ma, holnap, századokon keresztül, de nem fogjuk eltemetni soha. Míg ebben a nagy városban, — melynek dicsőséges jövődjét ő egy hosszú sötét éjszakában megálmodta, lesz egyetlen ajak, a melyen a mi édes magyar nyelvünk zengedez, míg a mi nagy történetünk könyvében egyetlenegy kitépetlen lap marad: addig tart az ő temetési ünnepe; és csak akkor, a mikor nagy elődjének rettegő sejtelmé — oh, soká legyen az, — teljesedésbe megy:

A sírt, hol nemzet süllyed el,
Népek veszik körül,

akkor lesz ő, az utolsó magyarral eltemetve. Ah! Akkor sem. A Homerosok és Danték sorában élni fog és a késő századok tudósai az ő irataiból fogják megalkotni erkölcsi, társadalmi, történeti képét, nyelve törvényeit egy népnek, mely

Élt egykor a Tisza táján...

Oh, halhatatlan halandó! Menj és találkozzál azokkal, a kikkel ezelőtt 56 esztendővel ezekről a lépcsőkről indultál ki egy földi feltámadásra; keresd fel őket, az ifjakat, az ékesen szólókat, az édesen szólókat; szétszórót csoportjaikat nem fogod találni, de lelkők a mennyben vár szent egyesülésre. Menj, a kapu küszöbén vár ércalakja annak, — itt legyen és ilyen legyen a tied is, — a kivel ti ketten tettétek fel szépirodalmunk Múzsájának fejére a kettős koronát, olyan szentet, olyan örököt, mint az, a mely a mi királyunk fején ragyog. Te már más király előtt állasz, a királyok királyá előtt.

Nemes harczodat megharcoltad, futásodat elvégeztet: megkoronáztunk.

Hitedet megtartottad: koronázzon meg, a kiben hittél. Amen.

AZ AKADÉMIA NAGYHETE.

A Magyar Tudományos Akadémia ideai nagygyűlése május 10-ikén kezdődött és május 15-ikén végződik az ünnepi üléssel. A nagygyűlésen intézkedik az akadémia a pályázatokról, a jutalmak oda ítéléséről és megválasztja új tagjait. Az Akadémia 200 aranyos nagygyűlést az idén a matematikai és a természettudományok osztálya ajánlatára Könyv Gyula műegyetemi tanárnak ítéltek oda.

Az osztályok tanácskozásai. A nagygyűlés fontos része az Akadémia három osztályának tanácskozása külön-külön. Ezen állapítják meg az osztályok a magok ügykörében javaslatokat, azokat az összes ülés elé terjesztik, mely aztán dönt. Az osztályok értekezlete május 10-ikén ment végbe nagy érdeklődés mellett.

Az első osztály (nyelv- és széptudományi) Heinrich Gusztáv elnökével először a pályakérdések és jutalmazások dolgában döntött. A Sámuel-díjat az évközben nyomtatásban megjelent legjobb nyelv-tudományi czikkért Varga János keszthelyi tanár «A felső Örvidek népe» című munkájának ítélte. A Lévi-díjat nem adták ki, mert egyetlen pályázó s az is csak mutatóvívnyal jelentkezett. Nem adták ki a 200 aranyos Nádasy-díjat sem, a melyre ötvenkét költői elbeszélés pályázott. Ezután az új pályázatokat hirdették ki. A Lukács Krisztina-jutalomért próbálkozott a magyar nyelv etimológiai szótárából; kidolgozandó az A. betű. Határidő 1905 december 31. A Kócán-díj aranyára az Albert-I. Ulászló királyok korából vett magyar históriai drámák pályáznak. A Vigny-díj ezerkét száz koronát szedti a kérdésre tüzték ki, a melynek a magyar regényi kell tárgyalni a XIX. század második felében. A kétszáz koronás Farkas-Raskó-díjra hazafias költemények; a száz aranyos Teleki-díjra szomorújátékok pályáznak. Osztályelnöknek 29 szóval egy ellen ismét Heinrich Gusztávot választották meg. A széptudományi alsóztály huszonhét szóval hét ellen levelezőtagnak jelölte Ferenczi Zoltánt, a többi ajánlottak nem kaptak meg az osztályban a szükséges kétharmad szavazatot.

A második, történet-, jog- és társadalomtudományi osztály nem adja ki a Lukács Krisztina-díjat, a Lévi-díj történetére volt kitéve és nem adja ki a Bezerédj István életrajzára kitézött jutalmat sem, mert nem érkezett érdemes munka. A Dóra-díjat (a törlesztéses államadósságok elmélete) a 3. és 5. számú pályamunkák között osztják meg. Az Ullmann-díjra egyetlen pályamunka érkezett s az megkapta a jutalmat. Osztályelnöknek Kautz Gyula helyébe, a ki Pauler Gyula váratlan halálával csak ideiglenesen foglalta el az elnöki széket, Thaly Kálmánt választották. Tiszteleti tagnak Berzeviczy Albert kultuszminiszter, rendes tagoknak Andrassy Gyula grófot, Ballagi Aladárt és Karácsonyi Jánost jelölték.

A harmadik osztályt (matematika, természet- és orvostudomány) illetve az idén az Akadémia 200 aranyos nagy díjának odaítélte. Ezt Könyv Gyula műegyetemi tanárnak ítéltek «Az algebrai mennyi-

ségek általános elméletének alapvonalai» című munkájáért.

A Marczibányi-mellékjutalmat: Réthi Mór rendes tagnakélt iték. A Tomori-díjat nem adták ki, de kiadták a Vitéz-díjat «A természetes fejlődés» című munkának, a Rozsnyai nyílt pályázat dolgában pedig úgy döntött az osztály, hogy Halavács Gyula geológust megbizza a «A neogén Budapest környékén» című munka megírásával. Osztályelnöknek Thán Károlyt újra megválasztották. Levelezőtagoknak Hollós Lászlót és Zimanyi Gyulát, kültagnak: Sir William Ramsay-t jelölték. Ezután megalakították az egyes osztályokban működő bizottságokat.

A nagygyűlés május 10-én kezdődött báró Eötvös Loránd elnöklete alatt. Ez első ülés tárgya, az osztályok határozatainak bejelentése, s a május 15-iki ünnepi közülés tárgyainak megállapítása.

Az ünnepélyes közülés Deák Ferencz emlékének van szentelve, s programja következő: 1. Elnöki megnyitó, báró Eötvös Loránd akadémiai elnökötől. 2. Emlékezés Deák Ferenczre, Gyulai Pál rendes tagtól. 3. Deák Ferencz, mint büntető-jogász, Balogh Jenő dr. levelező tagtól. 4. Deák Ferencz és a Magyar Tudományos Akadémia, Szily Kálmán főtitkártól.

Az után az egyes osztályok jelentést tettek a pályázatok eredményéről, mire felbontották a nyertes művek jelígis leveleit. A Dóra-pályázat nyertesei: Makay Ernő, a pesti magyar kereskedelmi bank tisztviselője és Papp Dezso dr. kereskedelmi miniszteri fogalmazó. — Az Ullmann-pályázat nyertese: Heller Farkas dr. miniszteri segédfogalmazó, míg a Vitéz-pályázat díját Bernátsky Jenő dr., nemzeti muzeumi segéd-őr nyerte meg. Az egyetemi hallgatók számára kitézött könyvjutalom dolgában úgy döntöttek, hogy a Nyelvtörténeti Szótár egy-egy példányát Kertész Manó budapesti és Tárczy Károly kolozsvári egyetemi hallgatónak juttatják, míg a Monumenta Hungariae Historica egy-egy díszkötésű példányát Szabó Jenő budapesti és Böszörményi Géza kolozsvári egyetemi hallgatónak ítéltek oda. Végül Szily Kálmán főtitkár indítványt tett Jókai Mór igazgatósági és tiszteleti tag arczképének megfestése iránt. Az indítványról később szavaztak.

Május 12-ikén az igazgatótanács tartott ülést, s azon az Akadémia anyagi ügyeiről intézkedett, megvizsgálván a számadásokat és megállapítván a költségvetést az egyes osztályok javaslatai alapján.

SZÁSZ GERŐ.

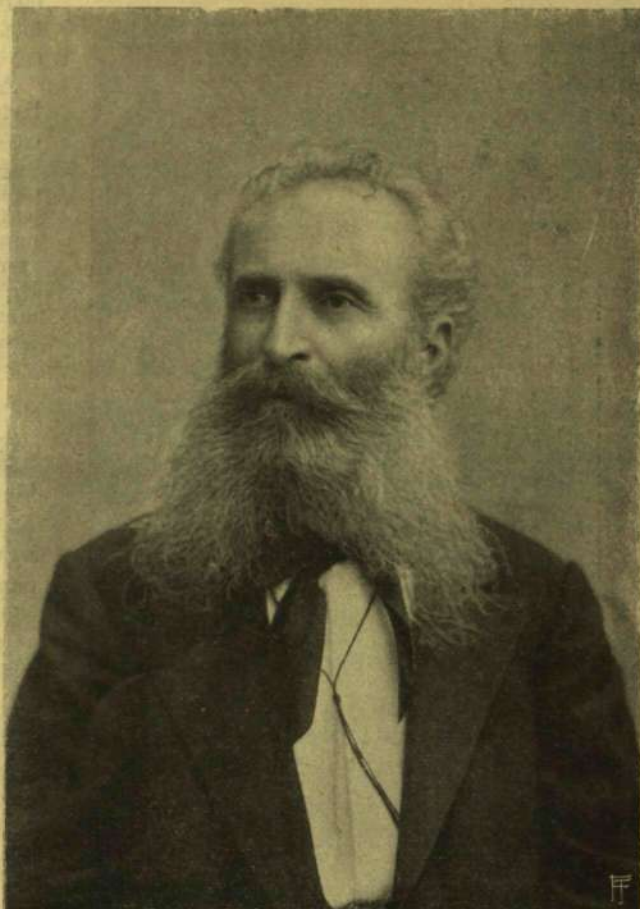
1831—1904.

Az erdélyi református egyházkerület egyik kiváló férja, az irodalomnak buzgó művelője, a szabadságharcz egykori vitéz katonája, Szász Gerő, meghalt április 29-ikén Kolozsvárt.

Szász Gerő a kolozsmegyei Ördögkeresztúron 1831-ben született. Kolozsvárt tanult, papnak készült, de közbejött a szabadságharcz s kitérőreker a tizenhét éves ifjú beállt honvédeknek a 87-ik zászlóaljba. Vitézül küzdött több csatában, a szabadságharcz vége felé hadnaggyá nevezték ki. Mint oly sok más honvédet, őt is besorozták a szabadságharcz után az osztrák hadseregbe s csak 1851-ben szabadult ki. Hazakerülve folytatta tanulmányait a kolozsvári theológián, az 1858—59-iki tanévben a berlini egyetem hallgatója volt, miután közben egyideig Kolozsvárt segédlelkészkedett. Már korán kivált mint egyházi szónok s ezért külföldről visszatérése után a kolozsvári ref. egyház lelkészévé választotta.

Hivatalában, az egyházkerület ügyeiben s az egyházi irodalomban nagy tevékenységet fejtett ki. 1867-ben esperes lett, később az egyházkerület igazgató-tanácsának s a konventnek is tagja. 1885-ben generális notáriussá választott; részt vett a debreczeni, majd a budapesti zsinat tanácskozáisaiban is. Ő indította meg Erdélyben az első protestáns egyházi lapot, a «Protestáns Közlöny»-t, utána a «Predikatori Társ» című gyűjteményes egyházzónoklati vállalatot. E két vállalatában számos czikke, egyházi beszéde jelent meg.

A szépirodalomban mint költő fejtett ki, különösen régebben, termékeny munkásságot. 1854-ben megjelent első versköteete után még két kötetet adott ki; verseiben főleg a hazafiaságot s a családi életet éneklí, a formának csekély változatosságával, de meleg érzéssel, magyáros szellemben. «Corday Sarolta» című na-

Dunffy fényképe.

SZÁSZ GERŐ.

gyobb költői beszéde s «Rolandné» című tragédiája is tetszést keltett. Költői munkásságáért a Petőfi-Társaság tagjává, az Erdélyi Irodalmi-Társaság pedig alelnökévé választotta. 1894-ben ünnepelte írói működésének negyvenedik évi jubileumát s az Erdélyi Irodalmi-Társaság ez alkalommal aranytollal tisztelte meg.

Szász Gerő kétszer nősült. Első nejétől, Papp Annától, ki 1872-ben halt meg, két gyermeke maradt: Margit, Herczeg Lajos vasuti főfelügyelő neje, és Zsombor, ismert író. Második neje, Fanghné Gyujtó Izabella írónő testvére, Gyujtó Róza s ettől született gyermekei Edith és Tibor.

Néhány év előtt kezdett betegeskedni, úgy hogy 1902-ben kénytelen volt nyugalmobavolnui. Azóta folytonos betegség volt élete, míg végre a halál diadalmaskodott fölötté.

ÖZV. CSENGERY ANTALNÉ.

1822—1904.

A magyar közelet egyik nemes emlékeztető, régi jelesének, Csengery Antalnak övegye, szül. Könyv Róza, meghalt május hó 10-ikén, késő öregkorában. Férjének hű támasza volt a munka, a gond és bánat óráiban, lelkes honleány, nagy műveltségű, igaz magyar nő, szerető, gondos családanya, a ki birta kora legjobbjainak tisztelgetést s nagyszámú családjában, ismerőseinél kegyeletes emlékezetet hagy maga után.

Csengery Antalné, Könyv Róza 1822 márczius 8-ikán született Komáromban, hol édes atyja jómódú kereskedő volt. 1838-ban Egressy Benjáminhoz ment férjhez, kinek halála után 1851 szeptember 23-ikán Csengery Antal vette el. Édes atyja, a ki Komárom ostroma alatt egész vagyonát elvesztette, ekkor hozzájuk költözött s általuk szeretetteljes ápolásban részesült. Az ötvenes években, a midőn az életfentartási gondjai súlyosan nehezédtek a családra, Csengeryné férjének önfeláldozóan segédkezett, francziából, németből fordított, a többi közt Andersen számos meséjét s egyuttal vidéki előkelő családok tanuló fiaiának ellátására való elvállalása által is törekedett könnyíteni a család helyzetén. Férje egész életében alig hagyta el családját s azon rövid időszakok alatt, midőn a kiegyezési tárgyalások, delegációk Bécsbe szóllították, alig volt nap, hogy a hivatásának levelet ne váltottak volna. Leveleiben Csengery részletesen értesítette nejét a tárgyalások állásáról s ezek a levelek a Deákhoz írott levelekkel kiegészítve, képezik Csengerynek még ki nem adott följegyzéseit a kiegyezésről és kvóta-

Sztrélsky fényképe.

ÖZV. CSENGERY ANTALNÉ.

tárgyalásokról, valamint az első delegációiról. Csengeri gyöngye egészsége és sokoldalú elfoglaltsága következtében társaságokba nem igen járt, de neje oly otthont tudott teremteni számára, a hol feltalálta azt a szellemi üdülést, a melyre rendkívüli munkássága közben annyira szüksége volt. Nyílt házat vittek és az ötvenes években báró Eötvös József, Gyulai Pál, báró Kemény Zsigmond, Bezerédj István, Lukács Móricz, majd később Deák Ferencz, Lónyay Menyhért, Arany János, Szilágyi Dezső állandó vendégei voltak, a kiket igaz magyar vendégszeretettel fogadott. Mindig mindenkiel jót igyekezett tenni, soha szerepelni nem kívánt: egészen családjának, férjének, gyermekeinek, unokáinak és dédunokáinak élt, a mellett azonban nagy érdeklődéssel viseltetett az irodalom minden újabb jelensége iránt.

Elhunytát fia, Csengeri Loránt, a Magyar Földhivatalintézet helyettes igazgatója, — leányai: Wlassics Gyuláné, Heinrich Gusztávné és dr. Vámosy Károlyné, valamint nagyszámú unokái és dédunokái s széleskörű rokonság gyászolják. De gyászolja a nemes lelkű matróznál mindenki, a ki szeretetreméltó, női éretyekben gazdag lényét ismerte és tisztelte.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Poliklinikai Egyesület közgyűlése. A szegény betegek gyógyító és orvossággal ellátó fővárosi jótékony egyesület május 12-ikén gróf Apponyi Albert elnöke alatt tartotta közgyűlését. Gróf Apponyi elnöki megnyitói beszédében így emlékezett meg *Jókairól*:

„Számtalán látszik a nagy halottból valamit számunkra elfoglalni és magunknak külön csemetét alkotni a körülmenyéből, hogy Jókai az egyesületnek keletkezése óta igazgatóságai tagja volt. Olvadjon inkább bele gyászunk a nemzet gyászába és sirassuk minden magyar emberrel együtt azt a nagy költőt és hazafit, a ki óriási irodalmi munkájában a nagy nemzeti átalakulásnak nemcsak hatvan éven át visszatükrözöje, hanem építője is volt, a ki a szellemi óriások korszakában is a nagyok közé tartozott, a ki dicsőséget hozott a magyar névre, a kit mindnyájan szeretünk, mert lelke birta a nagyság legfőbb ékességét, a mi nélkül az nem teljes, a minél hiányában van benne valami bántó, sőt fölháborító: birta a jósgót.”

A közgyűlésen jelentették, hogy a múlt évben kevés híján 40,000 beteg részesült segélyben. A betegek befogadására új épület készül 400,000 korona költséggel, de ebből az összegből százezer korona még hiányzik. A kórház és betegápolási költség

69,000 koronát tett, a mihez a kormány 12,000, a főváros 4000 koronával járult. Múlt év folyamán az egyesület vagyona 12,600 koronával gyarapodott.

Az Országos Állatvédő-Egyesület e napokban tartott közgyűlésén előterjesztett jelentés szerint az egyesületnek 103 alapító és 1,621 rendes tagja van, s tőzsvagyona 64,726 korona. Az egyesület állatvédelmi kiadványait közel 100,000 példányban terjesztette s rendőröknek, erdő-, mezőőröknek és másoknak, kik az állatvédelem körül érdemeiket szereztek 1000 korona összegű jutalmat osztott ki. Új állatvédő-egyesületek alakultak Baján és Hódmezővásárhelyen. Egy állatvédőház cöljaira, az egyesület ingatlanát vásárolta a fővárosban.

MI UJSÁG?

Az udvar Budapestén. A király itt léte a főváros társadalmi életére is fölelevenítő hatással van. Az uralkodó család tagjainak, a diplomáciai testületnek, a nagyszámú kíséretnek jelenléte nagyvárosi pezsgésben tartja Budapestet. Május 14-ikén a delegáció is összegyűlt.

A király, ki minden hétfőn és csütörtökön kihallgatást ad, több felé tett látogatást. Majd mindennap udvari ebédek vannak, vagy *családi udvari ebédek*, melyeken Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő, Mária Henriette főhercegnő, Mária Jozefa főhercegnő, József Ágost főherceg és Augustia főhercegnő, továbbá Teck angol kir. herceg vesznek részt, utóbb József főherceg és Klotild főhercegnő, kik e hó 10-ikén érkeztek Finnéből Budapestre, de az udvari ünnepélyeken gyászok miatt nem vesznek részt. A király a május 11-iki kihallgatáson először gróf Tisza Istvánt szül. Tisza Ilonát, a miniszterelnök nejét fogadta, kit ő Felsége palotahölgyggyé nevezett ki. A király e hó 11-ikén délután látogatásával tisztelte meg özv. Andrássy Aladárné grófnőt, Andrássy-uti palotájában. Május 12-ikén délután meglátogatta a budai honvédfőparancsnoksági épületben József főherceget és feleségét, Klotild főhercegnőt. A felség főúráig időzött a hercegi családnál, aztán visszahajtatott a várpalotába. Az udvar itt időzése a főúri szalonokat is fényes társasággal tölti meg. Május 9-ikén gróf Festetics Taszili főpohárnok, május 11-ikén gróf Apponyi Lajos udvarnagy adott estélyt, s ez estélyeken jelen voltak a Budapestén időző főhercek és főhercegnők, nagykövetei, miniszterek, stb. Május 12-ikén a parkklubban volt fényes estély.

Az udvari bál. Május 10-ikén este udvari bál volt a budai királyi palotában, hol ezúttal először nyitották föl a palota egyik ragyogó termét, a „Habsburg-termet.” Az udvari ünnepélyre az uralkodó család több tagja Budapestre érkezett, valamint a külföldi követek. Hivatalosak voltak az országgyűlés tagjai, állami méltóságok, a főpapság, kereskedelmi és ipari előkelőségek. Mintegy 3000 meghívott küldteket szét. Május 11-ikén este felé a hintók, kocsik szakadatlan sora vitte a meghívottakat a palotába. A diplomáciai kar tagjai a fehér teremben gyűltek össze, a hol nyolcz órakor megjelent a király és többeket megszólított. Ezalatt a nagy márványteremben közel ezerre menő vendégsereg helyezkedett el, jobboldalra a hölgyek, baloldallra az urak. Kilenczefél órakor tártul föl a király lakosztályába vezető kettős ajtó s bevonult az udvar. A király vörös magyar tábornoki díszegyenruhában volt, karján Mária Jozefa főhercegnővel, Orleans Lajos herceggel Izabella főhercegnővel és Frigyes főherceggel Mária Henriette főhercegnővel, továbbá Koburg Fülöp herceggel, utánuk a kíséret s ezután a diplomáciai kar párosan. A király Mária Jozefa főhercegnőt a terem túlsó végén levő emelvényen gyönyörű díszkai növények között elhelyezett kerevethöz vezette, a melyen Izabella és Mária Henriette főhercegnők is helyet foglaltak. Ekkor Berkes zenekara rázendített az első csárdásra. A tánczok, udvari szokás szerint alig pár percig tartottak. Előttárszokás gróf Cziráky László volt, ki Mária Henriette főhercegnővel kezdte meg a csárdást. A közbeeső szünetekkel éjfélig tartott a táncz. Ezalatt Mária Jozefa főhercegnő, a ki e alkalomra könnyű, halványkék öltözkézt választott, egymásután kéréte maga mellé a nagykövetei nejeit és a palotahölgyeket, a kikkel igen szívélyesen társalgott. A főherceggasszonyok gróf Apponyi Lajos udvarnagy mutatta be azokat a főrendi hölgyeket, kik ezúttal jelentek meg először az udvarnál. A teázás-akor az urak részére megnyitottak az úgynevezett Habsburg-terem ajtaját, a hol óriási félkörben asztalok voltak fölférte hideg ételekkel, édességekkel, finom borokkal. A tánczteremben még aztán is tovább tartott a táncz. A király gróf Goluchowsky külügyminiszter jelenlétében hosszan beszélgetett a diplomáciai kar tagjaival. A táncz alatt a magyar politikusok, főúrak és főpapok közül is többeket megszólított. Éjfélkor, mikor az udvar visszavonult a vendégek is szétszóróztak.

József főherceg és neje május 12-én ünnepelték házasságuk negyvenedik évfordulóját.

Ez alkalommal a várbeli Szent-István kápolnában hálaadó istentiszteletet tartottak, melyben részt vettek a főhercegi család összes tagjai. Négy órakor családi ebéd volt. József főherceg e szép ünnepé alkalomból az ország minden részéből nagyszámú üdvözlőlevelet kapott.

A miniszterelnök nejeként kitüntetés. A király borosjenői és szegedi gróf Tisza Istvánnak, született borosjenői Tisza Ilonának a palotahölgyi rangot adományozta.

Jókainak egy eddig kiadatlan arcképét közöljük mai számunkban. Az eredeti fényképfelvétel, melynek ez nagyított mása, Kassán készült 1885 elején, mikor Jókai ott járt mint a város országgyűlési képviselője. A kép egész alakjában, állva mutatja be a költőt; eredetijét dr. Pruzsinszky János főgimnáziumi tanár volt szíves rendelkezésünkre bocsátani.

Jókai utolsó elbeszéléseiből, melyet a „Vasárnapi Ujság” részére írt, a kezdő sorokat a nagy író kéziratának hasonmásában mutatjuk be; Ez elbeszélést lapunk közlelbi számaiban közöljük.

Jókai végrendelete. A budapesti VII-ik kerületi járásbíró május 11-ikén reggel hirdette ki Jókai végrendeletét, melyben egyetlen és általános örökösül özvegyét, született Grósz Bellát nevezi meg. A végrendelet szó szerint a következő:

Végrendelet.

Én, alulírott dr. Jókai Már a mai napon a következő végrendeletet teszem: Lelkemet Istennek, poraimat az anyaföldnek ajánlva, teljesen ép elmével és testi jó egészségben, minden külső kényszerítés, vagy befolyás nélkül vagyonomról képen intézkedem elhunytom esetére: Miután fogadott leányomat, Pesztj Árpádné Jókai Rozát az őt megillető köteles részen túl is már életemben kielégíttem, különben is részéről életemben sok keserűséget szenvedtem: annál fogva elhalálkozásom esetére minden ingó és ingatlan vagyonom és járandóságom öröklésére nézve általános és egyetlen örökösimnek szeretett feleségemet, dr. Jókai Morné, született Grósz Bellát nevezem ki. Ezen végrendeletet sajátkezűleg írtam és aláírtam. Kelt Budapestén, 1903. február 20-án. Dr. Jókai Már.

Andrássy-érem. Az Országos Magyar Iskola-Egyesület igazgatósága gróf Andrássy Gyula emlékére 1896-ban alapított nagy érdmet a magyarosodás fejlesztéséért egyhangulag Berzeviczy Albert közoktatásiügyi miniszternek ítélte oda. Az egyesület vagyona jelenleg 233,439 korona. A Nemzeti Keszintő alapítványának kamatait ez évre Veres Eszter izbégi övönöknek ítélték, a ki nagy sikerrel fáradozott a magyar nyelv terjesztésén.

Eljegyzés. Csáky Albin gróf belső titkos tanácsos, a főrendiház elnökeinek leányát, Ilonát eljegyezte Benz Ottó báró vezérkari százados.

Esküvő. Loránt Derső, a „Független Magyarországi” felelős szerkesztője május 18-ikán kötött házasságot Tata-Tóvárosban Pick Margit úrnóval.

Egy japáni híres színész és társulata. Évek óta vendégszerel a japánok nagy drámai művésznője, Sada Jaccó egész színtársulatával Európában. Volt Budapestén is. A háború következtében haza utazott. A művészön ugyanis férjével és társulatával a japán haditábornok ingyenes előadásokat akar tartani, hogy hazafias darabokkal, főleg a Samurak — a japán legendák nemzetű hőseinek — sorsát és hőstetteit ábrázolva, bátorságra és hősiesség kitarásra serkenték a japán harcosokat.

„Munkások” Herkulesfürdőn. Herkulesfürdő igazgatósága, azon humánus elvből kiindulva, hogy kiváló gyógyerejű fürdőhelyét, a mely különösen ischiás, köszvény, rheuma, neuralgiák, syphilis, csonttörések és ezek utóbbjai ellen biztos gyógyulást nyújt, a munkásoknak könnyen és igen jutányos árak mellett hozzáférhetővé óhajta tenni. „Munkások” rendezett be elkülönített férfi és női osztálylyal 60 ágygyal. Idénytartam május 1-től október 1-ig.

— Nagy kitüntetésben részesült Chapó Iván rezezián gyógyász, hogy Románia királynéja elfogadta a neki felajánlott *Carmen Sylva krémét és szappant*, a miről a királyné kabinetirodájának múlt hó 18-áról kelt levele tanusodik. 10458

HALÁLOZÁS.

STANLEY MORETON HENRIK, a híres afrikai angol utazó elhunyt május 9-ikén Weathallban, 63 éves korában. Nehány nap előtt tüdőgyulladásba esett s a betegség gyorsan végzett a különben edzett emberrel.

CSENGERY ANTALNÉ temetése május 12-ikén ment végbe. A nagyszámú család kivételével Hegedűs Sándor, Plósz Sándor igazságügyminiszter, Berzeviczy Albert közoktatásiügyi miniszter, Gyulai Pál, Beöthy Zsolt, Szily Kálmán, az Akadémia főtitkára, stb. A király nevében a kabinet-iroda főnöke, Kőnig Károly fejezte ki táviratban Wlassics Gyulának a legfelsőbb részvételt.

Elhunytak a közelebbi napokban: Orosz PÉTER kir. tanácsos, Arad megye nyug. alispánja, 90 éves korában, Aradon. A megboldogult József főherceg bizalmas emberei közé tartozott, a ki rendszeres közelebb volt, ha a főherceg aradmegyei birtokain időzött. — ROMANEZ JÁNOS aranybűs pap, érdekesül görög-kath. esperes-lelkész, szentszéki ülnök 83-dik évében Tisza-Bogdány községben. — BAJI PATAY FERENCZ nagybirtokos, a társadalmi életben is előkelő szerepet vitt férfi, 73 éves korában Budapestén; temetésén gróf Khuen-Héderváry Károly miniszter is megjelent és a szabolcs-megyei Bájón Szabolcs megye előkelő családjainak részvéte közt temették el. — Id. körös-nadányi NADÁNYI MIKLÓS, a debreczeni ref. egyházmegye gondnoka, a báránai kerület volt országgyűlési képviselője, a Berettyó vízszabályozó-társulat volt elnöke 62 éves korában Nagyváradon. — Nagy-észai BACCARICH SÁNDOR, volt 48-as vítez honvédszázados, ki az osztrák hadseregbe soroztatván, ott főként-fokra emelkedve lovassági tábornok lett s ötven évi katonai szolgálat után vonult nyugalmába, Nagy-Ecsen 77-ik évében s Győrben temették el nagy katonai díszszel. A király részvétét fejeztette ki özvegyének szül. Jerfy Hermína asszonynak. — SZÁRCS BERTALAN ügyvéd, Zenta város tiszti ügyésze, régi honvéd, Zentán. — OLOS-VÁRI ANDRÁS, régi honvédmester, 75 éves Haraszton. — URHGYI GYULA 48-as honvédhuszár-főhadnagy Budapestén 76 éves korában. — HERZ LENÁZ, 48-as honvédfőhadnagy 70 éves korában Budapestén. — SZÜCS LAJOS nyug. törvényszéki bíró 66 éves korában Miskolcon. — BREZTESZKY SÁNDOR horvát országgyűlési képviselő, a horvát jogpárt volt elnöke, 61 éves korában, pecsdi jószágán. — SERE PÁL kir. járásbíró 59 éves korában Nagysomkút községben. — DR. ZSÉNKAY ALADÁR, kir. járásbíró 64 éves korában Pécsen. — TALAPKOVICS VASZIL, kir. pénzügyigazgató 60-ik évében Sátoralja-Ujhelyen. — BERENYI FERENCZ, posta- és táviró felügyelő, 50 éves, Tót-Prónán. — KRZEPFELKA KÁROLY szegedi vasúti üzletvezető, 57 éves korában. — HODOSI BENDE ATTILA vasúti főfelügyelő, 53-dik évében Budapestén.

SZEMERE ISTVÁNNÉ, szül. Oroszlánosi Törös Mária, régi honvédszázados özvegye, Szemere Miklós országgyűlési képviselő édes anyja 69 éves korában, Budapestén; nagy részvét közt temették el hívősvölgyi villájából. — ÖZV. NUSZER JÁNOSNÉ, a néhai munkácsi polgármester özvegye 84 éves korában Munkácsen. — KÜRTHY SÁNDORNÉ, szül. Malatinszky Valéria, 68 éves korában Atkár községben. — ÖZV. VEREŐH ISTVÁNNÉ, szül. Scharnbek Terézia, 86 éves, Veszprémben. — ÖZV. BAINTEMER IMRÉNÉ, szül. Bódy Olga, 55 éves korában. — ÖZV. ÁRKAS KÁROLYNÉ, szül. Laczkóczy Zsófia 62-ik évében Szombathelyen. — Nagy Pnoska bátyai r. kath. tanítóné Bátya községben. — ÖZV. SÁNTA LAJOSNÉ, szül. Zakariás Mária, 77 éves korában Budapestén. — ÖZV. CSORBA SÁNDORNÉ, szül. Heinrich Augustia, életének 73-ik évében Budapestén. — KÖZEL ENDRÉNÉ, szül. Hugány Mária, a földmívelésügyi miniszterium aligazgatójának felesége, Budapestén, 53 éves korában. — ÖZV. TORMA ISTVÁNNÉ, szül. Kozma Ilona, 67 éves korában Felső-Ör községben.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Még a múlt század első évtizedeiben a japánok ép oly szigorúan elzárták országukat az idegektől, mint a kínaiak. Így például 1820-ban egy orosz kereskedő, ki valami módon Tokióba eljutott, másfél évig kemény fogságban tartották. Az európai civilizáció tulajdonképpen csak a mostani császár uralkodása alatt terjedt el Japánban. A hadsereg úgyjászervezése német mintára történt, míg a hajóhad dolgában Angliát s részben Amerikát követték. Japán azelőtti kedvezőtlen pénzügyi helyzetén a Kínától kapott hadi kárpótás nagyot lendített. Államadóssága Japánban aránylag nem nagy; a mostani háború kitörése előtt kerek számmal 138 millió Yen volt (1 Yen = 5 korona) még pedig nagyobb része 5% kamatozással.

5825. sz. előfizető. A katonai vonatkozású kérdésekre itt a szükséges részletességgel megelnelel nem lehet, hanem meg tavaló adott ki a honvédelmi miniszterium magyarázó füzetét, a mely mindenre nézve kimerítő utatást ad s ezt kívánatra minden érdeklődőnek díjtalanul megküldi.

Herdé. F. A. Legzélszerűbb lenne közvetlenül a m. kir. kereskedelmi miniszterium szabaddal irodájához fordulni, Budapest, Erzsébet-körút 15. sz.

Mindenknek meg kell hálnia. A mérőn súlyed, stb. Fordítási mögött csak sejtjük, nem látjuk az eredetiek szépségeit. Törökvesz dícsérete méltó, azonban sokat kell még tanulnia, fejlődnie, hogy sikert arathasson.

KODAK újdonások 1904-re. Arjegyzék ingyen és bérmentre valamennyi arusítónál.

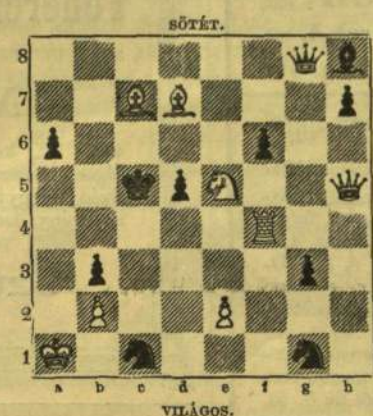
A szemerjai zuhogónál. A szecesszió, stb. A «nomum prematur» szem előtt tartása nem használt verseinek, mert ép az nincs meg bennük, a mit nem adhat meg sem a gyakorlat, sem a simítgatás: a költészet.

Nem közölhetők: Csak egy kis hír. A hangulat, melyben írta, kimaradt a versből. — Hozzá: Isten veled. Nagyon kezdetleges dolgok. — Deme Gyurka. Ismert előképek után csinált kis vers, nem minden ügyesség nélkül, de hiájával az eredetiségnek. — Juhászlegény. Egy bayátom szerelmére. — Naiv dolgok, nincs bennük semmi figyelemreméltó. — Házasság éfordulójára. Magánhasználatra jó lehet, a nyilvánosság elé nem való. — Románcz. Poéta tollra méltó, stb. Üres dolgok, némi formaérzékkel.

SAKKJÁTÉK.

2379. számú feladvány. Feigl M. és Teichmann R.-től.

(I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

2380. számú feladvány. Gyr O.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2362. sz. feladvány megfejtése Braune R.-től.

Világos. Sötét. 1. Ba8-a5. 2. Bg8-g4 (a). 3. Vd3-f5. 4. Kc5-f5. 5. Fb5-d3 mat.

Világos. Sötét. 1. Fd6-c5 (e). 2. Ha8-f7. 3. Vd3-d7 mat.

A 2363. számú feladvány megfejtése Ebert W.-től.

Világos. Sötét. 1. He8-g7. 2. Vd2-c3. 3. Vc3-g3-c5 mat.

Világos. Sötét. 1. Fd6-c5 (e). 2. Ha8-f7. 3. Vd3-d7 mat.

A 2364 számú feladv. megfejtése Berger J.-től.

Világos. Sötét. 1. Fe3-a7. 2. He4-b6. 3. Vg3-c3. 4. Hb6-d5-a4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestén: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomaydán: Németh Péter. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dénes. — Fákerten: Kintzig Róbert. — A pesti sakk-kör.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 16. számában megjelent képtalány megfejtése: Török Bálint

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

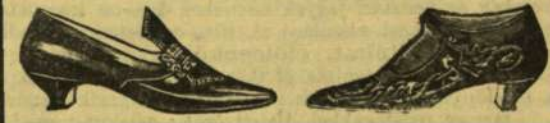
„Henneberg” selyem

csak közvetlenül! Fekete, fehér és színes 60 krtól 11-35 frtíg mért. kény. és ruhákra. Bérmentve és megvámolvá házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték postafordultával, Henneberg, selyemgyár, Zürich.

Salvator Természetes vasmentes Lithion-forrás kitűnő hatással vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vizeleti nehézségeknél, csukorbetegségekkel, a légző- és emésztési szervek hurtaimál. Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

GERŐ ADOLF udvari szállító cipész-mester Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Ajánlja készítményeit mindennemű 10186 estély és utcai cipőfűződságokban, hölgyek és urak részére. Legfinomabb és tartós kivitel. Jutányos szabott árak!

POLGÁR SÁNDOR orvosi mű- és kőszerszermű Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújantósabban beszerezhetők saját gyártmányú m. kir. szab. sérvkötők, betegápolási-cikkpek, kötszerek, összes gummiáruk, valódi francia különlegességek (óvszerek) stb. 10145 Képes árjegyzék ingyen.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budapest, V., Ferencz József-tér 3 (Fűrdő-utca sarkán).

Ajánlja: Margit befűtött üvegek, mely minden tekintetben fölfűlmalja a más szerkezeteket. Az üveg szép fehér légműves árá. egyszerű, kezelése könnyű. Készül 1/2 lit. ártartalommal a 40 fl. 1/2 a 50 K. Kristályüveg asztalkészletek nagy raktára.

Mme Charlotte kozmetikai intézetét áthelyezte

Bécsi-utca 6. szám alól Koronaherceg-utca 10 vagy Párisi-utca 3. szám, félmeletet 3. 10304

PURGO

Vihnye Kiváló gyógyhatású női betegségek, vérszegénység eseteiben és ideghegályokban. Hídegygyógyászati Lap és fényképek.

Természetes meleg (38°) vass gyógyfürdő Bars vármegyében, fényes és lombos erdő környezte szőlőhegyen. — Pusz, táviró- és interurban telefonálomással helyben. Vasúti állomás: Szénás-falu-Vihnye, a fürdőtelep 5 kilométer távolságban. — Szobák hetenként 7 K-tól 31 K 50 f-ig. A szobák árai az elő- és utóadban jun. 14-ig és augusztus 23-ától 40%-kal mérsékeltebbek. — A fürdőt Semezhányba városra hálal kezellet; gondnokul ez évben is Szatancs Miklós v. h. főjegyzőt küldte ki. — Hatósági fürdőorvos és igazgató: dr. Boleman István kir. tanácsos. — A fürdő közelében egy csolnakázó tó létezik, az éven mely hidegvízű tó fürdésre is be van rendezve, mi által e kies fürdőtelep nyaralásra is igen alkalmas. — Étkezés: reggeli, ebéd, orszona és vacsora egy napra 3 K, egy hétre 20 K. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást az igazgatóság ad. 10445

Csapó-táskák 3 és 3A, eltávolítható előrészszel és önműködő zárral. Seed szárazlemezek. A világ legjobb lemezei. 10245 Kodak-platin-papiros. Valódi platinpapir, háttartalan tartósságú. Önszínűletező Salio-papir, szükségtelemné teszi az aranyfűrdőt. Kodak Ltd. Wien, I., Graben 29.

Világhírű!

a „REKORD” festészeti műintézet a ki-
válóan sikerült életnagyságú arcképeiről,
melyeket elismert művészek által készített.
Számos (kir. közzégyőző által hitelesített) el-
ismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj- aquarell- és pastell-festésben
fénykép után 48-63 cm. nagyságban 20 kor.
Legfinomabb kivitelű Brom, Platin és
krétarajz 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságú festményt készítünk min-
dekinek **teljesen ingyen**, ha részünkre
5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy
egyszerre beküldi. 10335

„REKORD“

festészeti műintézet,
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4

A sok utánzat
elkerülése céljából
követeijünk

A. SEGUIN
BORDEAUX

jelzésű azonnal ható
valódi.

TEINTURE Instantanée-t

Készíti **DR RICHARD**

A haját és szakállt
azonnal eredeti színére
festi.

Követeijük e jelzést :
A. SEGUIN, BORDEAUX
Mindenütt kapható.

TAKARÉKOSKODNI

MAGGI-kütyütések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világtállatokon. (Maggi Gyula bírálótag.)

Fényképészeti készülékek

és kellékek,
KODAKOK
eredeti gyári áron kaphatók
CALDERONI és TÁRSA
mű- és tanszerraktárban,
Budapest, IV., Kishid-utca 8.
Látsszerraktár: IV., Váci-utca 1.
1904. évi fényképészeti árjegyzékünk most jelent meg és kíváncsiakra ingyen megküldetük. 10453

Szent-László (Püspök) gyógyfürdő

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérli kezelése alatt. Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2 óra, kocsi 3/4 óra távolban. Május-augusztus hónapokban naponta 12. vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváradra. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.
Az európai hő 41° C. meleg természetes hévírviszálva van: az isületek és izmok osztoz bántalmánál, idült a különösen savas isületi lóboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál; köszvényes és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatisms alapján keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-talmánál, májbajok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.
A különböző igények szerint berendezett nagyszánni szobák napi ára 1 kor. 20 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és teke-asztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellételek őserdőben. Az erdőben jó tekopálya és Lawn-Tennis.
A fürdőfürdő és három kádfürdőn kívül mórürdők is vannak rendszerezve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Előrendel. kitérő, állandó zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváradra. 10454
Villanyvilágítás. A legszebb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kíváncsiakra küld a fürdőkezelőség.

SERRAVALLO

China-bora vassal.
Erősítő szer gyengék, vérszegények és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő, vérjavító szer.
2000-nél több orvosi vélemény.
Kitérő íz.
J. Serravallo — Trieste-Barcola.
Kapható a gyógyszerárakban
1/2 literes üvegekben K 2.40 és
1 literes üvegekben K 4.40.

Szájpadlás nélküli FOGSOROK.

Szájpadlás nélküli műfogak feleslegessé teszik az inylemez használatát. Hygienicus fogsort ezen elnevezése alatt kizárólag magam készítek. Saját rendszerem szerint. És ezen fogsort a szájból kivenni nem kell. Hygienicus fogsortal néhány perc múlva tökéletesen beszélni és rágni lehet. — Egyedüli specialista a szájpadlás nélküli hygienicus fogsort készítésében: 10247

id. PROHÁSZKA HENRIK
Budapest, VII., Király-utca 15.

Vidékiek a műfogak elkészítését előre való bejelentés után megvárhatják. Kantsukba foglalt műfogakat 2 frt-tól, teljes fogsortat 40 frttól. Mindennemű munkálatomért 10 évi jótállást vállalok. Rosszul működő fogsortokat átálakitok, szájpadlást szabadon hagyva.

MATTONI-FÉLE GIESSHUBLER TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!

Ne vásároljunk külföldön! mert nálam órákat, arany- és ezüst-ékszereket olcsóbban és jobban lehet beszerezni.

Ingyen és bérmentve küldöm nagy képes árjegyzékemet bárkinek, ki érte ir; a meg nem felelő árúért a pénzt visszaadom.

Több mint 20,000 elismerő-levél a világ minden részéről.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Erzsébet királyné-alap sorsjáték

Ő cs. és kir. fensége Ferencz Ferdinand főherczeg ur legmagasabb védnöksége alatt.

Főnyeremény

100,000

korona érték, továbbá nyeremények á 10,000, 5000, 3000, 2000, 1600, 1000 korona stb., egészben 7000 nyeremény.

Egy sorsjegy 1 korona.

HUZÁS visszavonhatlanul 1904. évi május 28-án hatósági felügyelet alatt.

Sorsjegyek kaphatók a váltóüzletekben, osztálysorsjegyelárusítóknál, dohánytőzsdékben és
Az Erzsébet Királyné sorsjáték fiókkezelőségénél, Budapest, V., Nádor-utca 23. 10384

A kit szeretünk, a kit tisztelünk annak vegyünk egy gyönyörű kivitelt, valódi ezüst cigaretta-tárczát, szípkát, gyufatartót elegáns tokban, csak 34 kor.

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmester és ékszergyárosnál, Pécsen 2.

Elragadó szép bérmlási ajándéktárgyak mesés vászártekben. 10382

21. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FÜMUNKATÁRS: MIKSAZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, MÁJUS 22.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, félre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félre 5. Külföldi előfizetésekre a postai megfizetésű viteldíj is eszandandó.

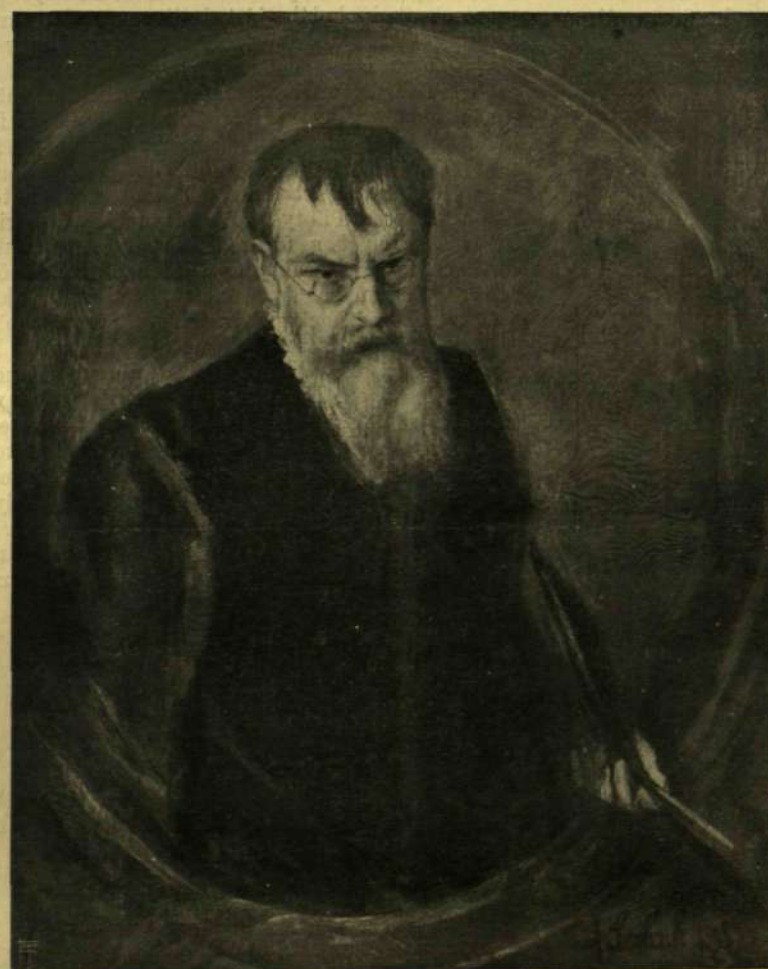
LENBACH FERENCZ.

1836—1904.

Május 6-án távirat adta hírül, hogy Lenbach Ferencz megszűnt München nevezetessége lenni. Pazar fényűzéssel berendezett, műkincsekben gazdag villája előtt jövőre nem álldogálnak úri fogatok; magas állású egyéniségek, a pénzarisztokrácia tagjai, a közélet nevezetességei nem keresik föl a művész kényelmes fészket, hogy alkotásaiban gyönyörködjenek, vagy maguknak beszédes ecsetjétől halhatatlanságot kérjenek. A német kritikának sem lesz alkalmja ezentúl Lenbachot, egy-egy újabb művének elkészülte alkalmából, a »legmodernebb arcképfestő« gyanánt emlegetni s műveit közvetlenül a képirás legnagyobb mestereinek alkotásai mellé állítani. Mert az utóbbi három évtized alatt nem volt

olyan nemzetközi műkiállítás, melyen a német önértetnek ez a föllobbanása mind erősebb és erősebb lángokat ne vetett volna. Az elfogultlan szemlélő utójára is megsokallotta a dicsőhimnuszokat, az örökös tömjénezést s kénytelen volt fölvetni a kérdést: vajon van-e jogos alapja a szertelen magasztalásoknak, s ezekből mennyit lehet felróni Lenbach tehetségének, mennyit viszont a német műbírálok fajszeretetének? És a kérdésre kapott őszinte válasz nem mindenkor és nem mindenben döntött a Lenbach javára. Azt senki sem tagadhatta meg, hogy a német képiró egyike a modern arcképfestés mestereinek; de hogy annyira egyedülálló, annyira versenytárs nélkül való művész lett volna, mint azt honfitársai állították, csak az hirdethette, a ki Lenbach arcképeivel más európai modern mesterek műveinek társaságában nem találkozott.

Bíráló mint az emberi lélek kutatóját, mint a jellemfestés páratlan mesterét szokták dicsőíteni Lenbachot. Egyik-másik honfitárs e részben egyenesen a renaissance nagy képiróinak fölébe helyezi őt, azt állítja, hogy ezeknél mindenkor a festői elem dominált, és pedig nem egyszer a jellem-ábrázolás rovására. Lenbach — mondják ezek, — mindent az arczban koncentrált; a többi előtte mind mellékes, a részleteket tehát teljes joggal elhanyagolhatja. A teljes kidolgozás szerintük csak az idő és türelem munkája, a mire a nagyon közepes tehetség is a siker biztosságával vállalkozhatik. Az igazi mesterhez talán nem is volna méltó, hogy az ilyen kicsinyiségekkel bibelődjék. A kik így gondolkoznak, úgy látszik, nem veszik észre, vagy ha észre veszik, letagadják, hogy Lenbach művészi gyakorlatában nagyfokú ravaszág rejtőzött. Ez a sokat látott, nagyműveltségű képiró érezte,

LENBACH.

Lenbach festményei.

LENBACH NEJE.